

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

VYKAZOVÁNÍ NEHMOTNÝCH AKTIV V RŮZNÝCH ÚČETNÍCH SYSTÉMECH

REPORTING OF INTANGIBLE ASSETS ACCORDING TO DIFFERENT ACCOUNTING SYSTEMS

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Lenka Ďuricová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Zuzana Křížová, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Ústav:	Ústav financí
Studentka:	Bc. Lenka Ďuricová
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Účetnictví a finanční řízení podniku
Vedoucí práce:	Ing. Zuzana Křížová, Ph.D.
Akademický rok:	2017/18

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Vykazování nehmotných aktiv v různých účetních systémech

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody a postup zpracování

Teoretická východiska práce – rešerše zdrojů týkajících se vykazování nehmotných aktiv podle IFRS, českých a slovenských účetních předpisů

Analýza problému a současné situace ve vybraných společnostech

Posouzení dopadů rozdílného pojetí vykazovaných nehmotných aktiv na relevantnost informací obsažených v účetní závěrce

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem diplomové práce je komparace vykazování nehmotných aktiv podle IFRS, českých a slovenských účetních předpisů.

Výstupem komparace bude posouzení vlivu zjištěných problémových oblastí na relevantnost vykazovaných informací v konkrétních společnostech a návrh doporučení pro vybrané skupiny uživatelů těchto informací.

Základní literární prameny:

BOHUŠOVÁ, Hana. Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS. ČR: Aspi, Wolters Kluwer, 2012. 308 s. ISBN 978-80-7357-366-9.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 2. vyd. Brno: BizBooks, 344 s. 2014. ISBN 978-80-265-0149-7.

MELVILLE, Alan. International financial reporting: a practical guide. 4th ed. Har-low: Pearson, 2014. 500 s. ISBN 978-02-737-8597-2.

PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK. Hmotný a nehmotný majetek v praxi 2014: komentář, příklady, výklad změn. 15. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2014. s. 327. ISBN 978-80-726-3866-6.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2017/18

V Brně dne 1.3.2018

L. S.

---

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
ředitel

---

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Diplomová práca sa zaoberá vykazovaním nehmotných aktív v rôznych účtovných systémoch. Cieľom je komparácia nehmotných aktív podľa Medzinárodných štandardov účtovného výkazníctva IFRS, českých a slovenských účtovných pravidiel. Prezentuje vplyv zistených problémových oblastí na relevantnosť vykazovaných informácií v konkrétnych spoločnostiach. Poukazuje na nutnosť harmonizácie národných účtovných legislatív.

Abstract

The Diploma Thesis deals with an intangible assets reporting in different accounting systems. The purpose of the Diploma Thesis is a comparison of intangible assets in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS), Czech and Slovak accounting rules. It presents the impact of the found problematic scopes on the relevance of data reporting in the concrete companies. It points out the necessity of harmonization of national accounting legislations.

Kľúčové slová:

aktívum, nehmotný majetok, České účtovné štandardy, Slovenská účtovná legislatíva, Medzinárodne účtovné štandardy, Americké všeobecne uznávané zásady, koncepčný rámec, harmonizácia

Key words:

assets, intangible assets, Czech Accounting Standards, Slovak accounting legislation International Financial Reporting Standards, US Generally Accepted Accounting Principles, framework, harmonization

Bibliografická citácia

ŘURICOVÁ, L. *Vykazování nehmotných aktiv v různých účetních systémech*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2018. 79 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Zuzana Křířová, Ph.D..

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je pôvodná a spracovala som ju samostatne. Prehlasujem, že citácia použitých prameňov je úplná, že som vo svojej práci neporušila autorské práva (v zmysle Zákona č. 121/2000 Sb., o práve autorskom a o právach súvisiacich s právom autorským).

V Brne dňa 15. mája 2018

.....
podpis

Pod'akovanie

Ďakujem Ing. Zuzane Křížovej, Ph.D. za cenné pripomienky a odborné rady, ktorými prispela k vypracovaniu tejto diplomovej práce.

Obsah

ÚVOD	7
1 Svetové účtovné systémy a harmonizácia účtovníctva	9
1.1 Účtovné smernice EÚ	10
1.2 Medzinárodné štandardy účtovného výkazníctva	11
1.3 Americké všeobecne uznávané účtovné štandardy	12
2 Vykazovanie nehmotného majetku podľa českej a slovenskej právnej úpravy	14
2.1 České účtovné štandardy	14
2.1.1 Dlhodobý nehmotný majetok	14
2.2 Slovenská účtovná legislatíva	17
2.2.1 Dlhodobý nehmotný majetok	18
3 Medzinárodné štandardy finančného vykazovania	21
3.1 Konceptný rámec	21
3.2 Nehmotné aktíva	23
3.3 Obstaranie a ocenenie nehmotného majetku	26
4 Vykazovanie podľa US GAAP	31
4.1 Nehmotný majetok	32
4.2 Pohľad US GAAP a kapitalizácia nákladov na vytvorenie nehmotného majetku	34
4.3 Vybrané rozdiely US GAAP a českého účtovníctva	35
5 Porovnanie účtovných systémov v oblasti nehmotného majetku	37
5.1 Definícia nehmotného majetku	39
5.2. Nehmotné výsledky výskumu a vývoja	39
5.3 Software	41
6 Charakteristika vybraných spoločností	43
6.1 Vegum a.s.	43
6.2 Rubena a.s.	47
7 Vykazovanie nehmotných aktív v rôznych účtovných systémov vo vybraných spoločnostiach	50
7.1 Software	50
7.1.1 Odpisovanie software	51
7.1.2 Aktivácia software	56
7.2 Vykazovanie výskumu a vývoja	60
7.2.1 Účtovanie výskumu a vývoja na vybranej spoločnosti	60
7.3 Užívatelia účtovných výkazov	67

ZÁVER.....	70
Zoznam zdrojov.....	72
Zoznam grafov.....	75
Zoznam tabuliek.....	76

ÚVOD

Dnes firmy vo svojom podnikaní primárne nepoužívajú len pozemky, budovy, stroje, prístroje a iné podobné veci. Okrem toho používajú patenty, copyrighty, licencie, technologické postupy, tajné formuláre, zoznamy zákazníkov a ďalšie, často abstraktnejšie formy majetku. V dávnejších dobách bola táto skutočnosť nepochopiteľná. To preto, že sa ľudia zaujímali predovšetkým iba o fyzický majetok: pozemok, obydlie, jedlo, oblečenie alebo zbrane. Pretože účtovníctvo vzniklo počas tejto doby, nie je divu, že sa nikdy s nehmotným majetkom príliš rozumne nezachádzalo.

Informácie predstavujú jednu z najdôležitejších súčastí ekonomického života. Základným zdrojom ekonomických informácií sú výstupy z účtovníctva, a preto je vyžadovaná celosvetová harmonizácia účtovných systémov. Tieto požiadavky splňujú dva systémy: Medzinárodné štandardy účtovného výkazníctva (IFRS) a Všeobecne uznávané účtovné zásady (US GAAP).

Pôvodné označenie Medzinárodných účtovných štandardov IAS bolo zmenené z dôvodu zdôraznenia faktu, že sa jedná predovšetkým o štandardizáciu účtovného výkazníctva a nie o štandardizáciu účtovania. Vydané štandardy IAS zostávajú v platnosti a nové sú vydávané s označením IFRS. Medzinárodné štandardy účtovného výkazníctva IAS/IFRS sú v súčasnej dobe kľúčovým prvkom medzinárodnej harmonizácie účtovníctva.

Pre Českú a Slovenskú republiku je význam tohto štandardu v súvislosti s jej vstupom do Európskej únie, pretože Európska únia vyžaduje, aby spoločnosti emitujúce verejne obchodovateľné cenné papiere zostavovali konsolidované účtovné závierky v súlade s Medzinárodnými štandardmi účtovného výkazníctva.

US GAAP predstavuje súbor zásad platných v USA pre verejne obchodované firmy. Keďže význam USA po ekonomickej stránke je významný, sú US GAAP veľmi dôležité, čo sa týka harmonizácie účtovníctva.

V svojej práci som sa zamerala na nehmotný majetok z pohľadu českej a slovenskej právnej úpravy, Medzinárodných štandardov účtovného výkazníctva a Amerických všeobecne uznávaných účtovných zásad. Cieľom diplomovej práce je komparácia vykazovania nehmotných aktív podľa rôznych účtovných systémov a posúdenie vplyvu zistených problémových oblastí na relevantnosť vykazovaných informácií v konkrétnych spoločnostiach.

Teoretická časť sa zaoberá vymedzením a vykazovaním nehmotného majetku podľa týchto jednotlivých systémov a ich porovnaním.

V praktickej časti sú aplikované poznatky z teoretickej časti a porovnané pohľady vyššie spomínaných účtovných systémov na jednotlivé položky nehmotného majetku konkrétnych spoločností. Ďalej je zobrazené, ako rozdiely medzi týmito účtovnými systémami ovplyvňujú výsledok hospodárenia podniku.

Metódy použité pri vytváraní tejto práce sú analýza, syntéza a komparácia. Syntéza a komparácia dopĺňa analýzu pri porovnávaní týchto systémov a ich praktické aplikácie.

1 Svetové účtovné systémy a harmonizácia účtovníctva

Na medzinárodnú harmonizáciu účtovníctva mala vplyv Veľká hospodárska kríza. Veľká hospodárska kríza bola celosvetová ekonomická kríza, ktorá odštartovala krachom newyorskej burzy 24. Októbra 1929, tzv. Čierny Štvrtok. Spôsobila veľkú nedôveru ku kapitálovým trhom. Prezidentovi Franklinovi D. Rooseveltovi sa ju podarilo čiastočne obnoviť. V roku 1934 zaviedol Komisiu pre cenné papiere a burzu v USA, ktorá je známa pod skratkou SEC¹. Poslaním komisie pre cenné papiere a burzu v USA bolo chrániť investorov, udržiavať spravodlivé a efektívne trhy a uľahčovať tvorbu kapitálu. Komisia mala a má tiež za úlohu dohliadať nad americkým kapitálovým trhom. Zákony a pravidlá, ktorými sa riadi odvetvie cenných papierov v Spojených štátoch vychádzajú z jednoduchej a priamej koncepcie: všetci investori, či už veľké inštitúcie alebo súkromné osoby, by mali mať prístup k určitým základným informáciám o investíciách pred ich nákupom a počas celej doby držania investícií. Aby sa to dosiahlo, SEC vyžaduje, aby verejné spoločnosti sprístupnili verejnosti zmysluplné finančné a iné informácie. Výsledkom tohto toku informácií je oveľa aktívnejší, efektívnejší a transparentnejší kapitálový trh, ktorý uľahčuje tvorbu kapitálu, a ktorý je tak dôležitý pre národnú ekonomiku [28].

Svetová ekonomika nadobúda čoraz viac globálny charakter. Nastáva potreba zjednotiť informačné systémy, urýchliť komunikáciu a zvýšiť porovnateľnosť a všeobecnú zrozumiteľnosť ekonomických informácií. V centre záujmu sa v rámci informačných systémov ocitá hlavne harmonizácia účtovníctva.

„Harmonizácia účtovníctva je proces približovania účtovných zásad, pravidiel a najmä účtovných výkazov jednotlivých krajín tak, aby boli porovnateľné a zrozumiteľné pre používateľov informácií z ktoréhokolvek štátu.“ [12]

Na celom svete užívatelia účtovných výkazov požadujú, aby informácie uložené vo výkazoch boli hodnoverné, objektívne a zrozumiteľné, pretože práve na ich základe sa prijímajú závažné rozhodnutia. Formálna podoba a hlavne vecná náplň účtovných výkazov nemôže byť ponechaná na ľubovoľnej vôli podnikateľských subjektov, ale v každej zemi musí byť istým spôsobom upravená [3].

---

¹ Securities and Exchange commission

Medzinárodná harmonizácia sa týka najmä účtovných závierok, a nie usmerňovania bežného účtovníctva. Tento proces harmonizácie vo svete prebieha v niekoľkých smeroch.

Medzi základne svetové účtovné systémy patria:

- Účtovné smernice Európskej únie
- Medzinárodné štandardy finančného výkazníctva (IAS/IFRS)
- Americké všeobecne uznávané účtovné štandardy (US GAAP)

1.1 Účtovné smernice EÚ

Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva z roku 1957 – tzv. rímska zmluva - si vo svojej preambule kladie za cieľ vytvoriť základy, na ktorých by bolo možné uskutočniť spojenie európskych krajín s cieľom zabezpečiť spoločnou činnosťou ich hospodársky a sociálny pokrok. Na základe tejto zmluvy, ktorá predstavuje základ harmonizácie, sa uskutočňuje prispôbovanie legislatívy členských štátov prostredníctvom vydávaných noriem – smerníc. Tie zabudováva každá krajina EÚ do svojej národnej úpravy [3].

Pre oblasť účtovníctva boli vypracované tri smernice, ktoré tvoria kódex účtovnej legislatívy Európskej únie: [12]

- **Štvrtá smernica Rady EÚ** – problematika účtovnej závierky
- **Siedma smernica Rady EÚ** – pravidla pre konsolidované účtovné závierky
- **Ôsma smernica Rady EÚ** – požiadavky pre audítorov.

Tieto smernice postupne prestali vyhovovať rastúcim potrebám harmonizácie. Neboli novelizované, preto sú dnes prakticky nevyhovujúce. Európska komisia sa zaviazala novelizovať účtovné smernice EÚ len do tej miery, aby tieto smernice neboli v rozpore s IAS/IFRS (Európska komisia chce, aby všetky podniky v EÚ prešli na systém účtovníctva podľa IAS/IFRS). Ako nástroj pre reguláciu európskeho účtovníctva boli zvolené medzinárodné štandardy účtovného výkazníctva IFRS. Európska únia k zabezpečeniu implementácie IFRS do národných účtovných systémov a do právneho prostredia únie vytvorila schvaľovací mechanizmus IFRS [27].

Požiadavka, aby všetky spoločnosti kótované v EÚ zostavovali účtovnú závierku v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi zlepšuje transparentnosť a porovnateľnosť účtovných závierok spoločností. Tým sa zas zvyšuje efektívnosť trhov a znižujú sa náklady na

zabezpečenie kapitálu pre firmy, čím sa zlepšuje konkurencieschopnosť a stimuluje rast v EÚ [15].

1.2 Medzinárodné štandardy účtovného výkazníctva

V roku 1973 bol založený „Výbor pre tvorbu štandardov“. Cieľom bolo vytvoriť jeden celosvetovo použiteľný a akceptovateľný systém účtovného výkazníctva.

Systém IAS/IFRS obsahuje:

- Konceptný rámec
- Jednotlivé štandardy

IASC¹ (Výbor pre medzinárodné účtovné štandardy) do roku 2001 vydával štandardy IAS. Od roku 2001 existuje IASB² (Rada pre medzinárodné účtovné štandardy), ktorá vydáva štandardy IFRS. Poslaním Rady je vyvinúť štandardy IFRS, ktoré prinášajú transparentnosť, zodpovednosť a efektívnosť finančným trhom na celom svete. IFRS prinášajú transparentnosť tým, že zvyšujú medzinárodnú porovnateľnosť a kvalitu finančných informácií a umožňujú investorom a ostatným účastníkom trhu robiť ekonomické rozhodnutia. IFRS posilňujú zodpovednosť tým, že znižujú rozdiely v informáciách medzi poskytovateľmi kapitálu a ľuďmi, ktorým zverili svoje peniaze. IFRS prispievajú k ekonomickej efektívnosti tým, že pomáhajú investorom identifikovať príležitosti a riziká na celom svete, čím sa zlepšuje alokácia kapitálu. Rada pre medzinárodné účtovné štandardy má na starosti samotnú tvorbu globálne platných štandardov [20].

Konceptný rámec obsahuje všeobecné vízie medzinárodného účtovníctva, základné definície, základné princípy, cieľ výkazov, užívateľov, oceňovacie základne. Jednotlivé štandardy vychádzajú z konceptného rámca, riešia konkrétne problematiky. Účtovný systém podľa IAS/IFRS je čisto účtovné výkazníctvo (bez väzby na dane). Medzinárodné účtovné štandardy sú zostavené podľa všeobecne zdieľaného názoru účtovných profesionálov, všeobecne nie sú povinné, ale výkazy podľa IAS/IFRS vyžadujú napríklad burzy cenných papierov a Európska únia. Daňové a manažérske účtovníctvo je oddelené od finančného účtovníctva [27].

---

¹ International Accounting Standards Committee

² International Accounting Standards Board

Rozdiely medzinárodných účtovných štandardov od účtovníctva podľa českých právnych noriem:

- Dôraz je kladený na poctivý a verný obraz skutočnosti (systém nie je previazaný s daňami)
- Ekonomický dopad operácií (v českom systéme sa berie ohľad predovšetkým na právny dopad operácií).

1.3 Americké všeobecne uznávané účtovné štandardy

Všeobecne uznávané účtovné štandardy nazývané aj US GAAP¹ sú účtovnými štandardmi prijatými Komisiou pre cenné papiere a burzu (SEC) v USA.

US GAAP vznikli po roku 1929 (krach na burze v New Yorku). Tieto štandardy vydáva výbor pre vydávanie štandardov. Jedná sa o účtovný systém založený na zvykovom práve. Tento systém je povinný pre akciové spoločnosti obchodujúce svoje akcie na burze, ale US GAAP sú všeobecne používané [27].

US GAAP sú v konštrukcii textu podobné IAS/IFRS:

- Fundamentálne postuláty (podoba koncepčného rámca)
- Vyhlášky (účtovné štandardy)

Rovnako ako IAS/IFRS tak aj US GAAP sú zamerané na čisto účtovné riešenie (bez nadväznosti na daňový systém). Nevýhodou môže byť oddelené daňové účtovníctvo a tendencia nadhodnocovať výnosy.

Prečo sú dôležité práve národné účtovné štandardy USA? US GAAP aj napriek tomu, že predstavujú súbor národných účtovných štandardov USA, sú významné pre celosvetovú harmonizáciu účtovníctva. Príčinou je hlavne ekonomický význam a sila USA, ale aj kvalita tohto systému. Newyorská burza je najvýznamnejšou burzou sveta a spoločnosti, ktoré chcú na tejto burze kótovať svoje cenné papiere, musia zostavovať svoje účtovné závierky v súlade s US GAAP [1].

---

¹ US Generally Accepted Accounting Principles

US GAAP je systém finančného reportovania, nie je systémom účtovným.

- **Účtovný systém** (accounting systems) – systém, ktorý účtovníkom hovorí, ako by mali účtovať, upravuje postupy.
- **Reportovací systém** (reporting systems) – systém, ktorý účtovníkom hovorí, o čom a akou formou budú informovať, upravuje postupy [21].

Hlavným rozdielom medzi IAS/IFRS a US GAAP je skutočnosť, že americké štandardy sú účtovným národným systémom USA, ktorý je tvorený pre americké prostredie, ale IAS/IFRS vstupujú do medzinárodného prostredia a niektoré národné systémy nie sú vždy vhodne pripravené pre prijatie.

2 Vykazovanie nehmotného majetku podľa českej a slovenskej právnej úpravy

2.1 České účtovné štandardy

České účtovné štandardy pre podnikateľov, skrátene ČÚS, vydáva ministerstvo financií ČR na základe zákona č. 563/1991 Zb., o účtovníctve. Predstavujú pomocné pravidlá, ktorými sa spoločnosti riadia pri vedení finančného účtovníctva a zostavovaní účtovnej závierky. Vykazovanie nehmotného majetku je upravené konkrétne v štandarde č. 013 Dlhodobý nehmotný a hmotný majetok.

Česká účtovná legislatíva sa riadi hlavne týmito predpismi: [22]

- Zákon č. 536/1991 Sb., o účtovníctve, v znení neskorších predpisov
- Vyhlášky k zákonu o účtovníctve – napríklad vyhláška pre podnikateľov (č. 500/2002 Sb.)
- České účtovné štandardy

2.1.1 Dlhodobý nehmotný majetok

Nehmotný majetok zaradzujeme medzi aktíva podniku, preto si najskôr definujeme samotné aktíva. Medzi aktíva zaradzujeme položky majetku, ktoré majú nasledujúce vlastnosti: [8]

- Predstavujú pre podnik budúci ekonomický úžitok
- Očakávanie budúceho úžitku musí byť dostatočné a spoľahlivé
- Aktívum je dôsledkom hospodárskych operácií uskutočnených v minulosti
- Aktívum musí byť s dostatočnou mierou spoľahlivo ocenené

Aktíva delíme na stále a obežné. Stále aktíva delíme na hmotné, nehmotné a finančné aktíva. Nehmotné aktíva musia spĺňať nasledujúce charakteristiky: [9]

- Nemajú hmotnú povahu
- Sú výsledkom minulých udalostí
- Sú identifikovateľné
- Pravdepodobne v budúcnosti prinesú ekonomický úžitok

- Sú kontrolovateľné

Vyhláška č. 500/2002 Zb. vymedzuje v § 6 podmienky pre existenciu dlhodobého nehmotného majetku. Všeobecnými podmienkami existencie dlhodobého nehmotného majetku sú: [10]

- *majetková položka má dobu použiteľnosti dlhšiu ako jeden rok.*
- *jeho ocenenie je vyššie, ako čiastka stanovená pre ocenenie dlhodobého nehmotného majetku účtovnou jednotkou. Výnimkou je goodwill, ktorý je považovaný za dlhodobý nehmotný majetok bez ohľadu na výšku ocenenia.*
- *rešpektovanie princípu významnosti a verného zobrazenia majetku.*

Doba použiteľnosti sa podľa vyhlášky rozumie doba, po ktorú je majetok využiteľný pre súčasnú činnosť alebo môže slúžiť ako podklad alebo súčasť zdokonaľovaných alebo iných postupov vrátane doby overovania nehmotných výsledkov.

Účtovná jednotka si vo svojej vnútro podnikovej smernici stanoví hodnotový limit, od ktorého bude obstaranie nehmotných majetkov účtovať medzi dlhodobý nehmotný majetok. Pri nižšej cene obstarávaného majetku ich môže podnik účtovať rovno do nákladov. Pevný limit nie je stanovený žiadnym predpisom, ale zákon o daní z príjmu definuje u dlhodobého nehmotného majetku limit 60 000 Kč, preto sa používa tento limit aj v účtovníctve [7].

Konkrétne vymedzenie položiek, ktoré patria do dlhodobého nehmotného majetku, nájdeme v štandarde ČÚS č. 013 Dlhodobý nehmotný a hmotný majetok: [11]

- nehmotné výsledky výskum a vývoja,
- oceniteľné práva,
- software,
- goodwill,
- ostatný dlhodobý nehmotný majetok,
- poskytnuté zálohy na dlhodobý nehmotný majetok a nedokončený dlhodobý nehmotný majetok.

Nakupované služby a produkty nehmotnej povahy (napr. odborné štúdie, marketingové výskumy, transformačné projekty, stratégie, plány rozvoja) môžu byť zaradené do dlhodobého nehmotného majetku len pri splnení dvoch základných podmienok. Ich doba použiteľnosti musí presahovať jeden rok. Druhou podmienkou je, aby ich cena pre daňové účely presiahla 60 000

KČ (pre účtovné potreby platí individuálny limit). Do nehmotných aktív radíme aj projekty. Pojem projekt nie je nikdy presne vymedzený, v praxi sa týmto pojmom označujú návrhy, postupy alebo plány na budúcu realizáciu, ktoré sú zaznamenané na materiálnom nosiči a sú všeobecne zmysluplné a splňujú vyššie uvedené podmienky. Príklady projektov môžu byť výrobné postupy, technická dokumentácia, projekty výskumu a vývoja, marketingové projekty. Do nehmotného majetku nebudú zaradené rôzne účelové posudky znalcov, audítorské správy, návrhy propagačných akcií, prieskumy trhu, lebo nejde predpokladať, že údaje obsiahnuté v daných materiáloch budú využiteľné pre viac období [23].

Nehmotné výsledky výskumu a vývoja

V českom účtovnom výkazníctve súvahová položka nehmotné výsledky výskumu a vývoja predstavuje výsledky úspešne prevedených prác, napr. vývoj technologického postupu, projekty, receptúry, ktoré nie sú predmetom priemyslových a iných ocenených práv a sú nadobudnuté od iných osôb samostatne (to znamená, že nie sú súčasťou nadobudnutého dlhodobého majetku a jeho ocenenia) alebo vytvorené vlastnou činnosťou za účelom obchodovania s nimi alebo ich opakovateľného predaja. Nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou pre vlastnú potrebu sa neaktivuje. Aktivujú sa náklady na výskum a vývoj určené k obchodovaniu [23].

Aby teda výskum a vývoj bol zaradený medzi nehmotné aktíva, musí splniť nielen kritéria doby použiteľnosti dlhšiu ako jeden rok a ocenenie vyššie než limit stanovený účtovnou jednotkou, ale musí byť obstaraný od iných subjektov, alebo vytvorený vlastnou činnosťou k obchodovaniu.

Software

Podobne ako pre nehmotné výsledky výskumu a vývoja platí to isté aj pre software, to znamená, patrí sem software, ktorý bol vyvinutý vlastnou činnosťou za účelom obchodovania s ním alebo získaný od iných osôb.

Software podľa českej účtovnej legislatívy musí splniť kritéria dlhodobého nehmotného majetku aby mohol byť vykázaný v súvahe. Kritéria:

- obstaraný kúpou, vkladom alebo vlastnou činnosťou

- doba použiteľnosti dlhšia ako 1 rok
- obstarávacia cena vyššia ako 60 000 KČ.

Podľa českých účtovných pravidiel musí účtovná jednotka software odpisovať. Musí určiť metódu odpisovania majetku a tiež dobu, po ktorú bude majetok odpisovať. Stanoví to na základe doby použitia majetku tak, aby tieto odpisy vyjadrovali skutočnú hodnotu majetku v priebehu rokov používania. Ak však firma nevie alebo z administratívnych dôvodov nechce vyčíslit' účtovnú dobu odpisovania a teda aj účtovné odpisy, môže prevziať tieto skutočnosti zo zákona o dani z príjmu a použiť daňové odpisy. V takomto prípade musí účtovná jednotka odpisovať software 36 mesiacov [6].

Goodwill

Česká účtovná legislatíva rozoznáva oba druhy goodwillu podobne ako aj slovenská účtovná legislatíva. Pod položkou dlhodobý nehmotný majetok sú v súvahe vykazované oba druhy goodwillu. Goodwill je kladný alebo záporný rozdiel medzi ocenením podniku alebo jeho časťou v zmysle obchodného zákonníku, nadobudnutého hlavne kúpou, vkladom alebo ocenením majetku a záväzkov v rámci premien spoločností, s výnimkou zmeny právnej formy a súhrnom jeho individuálne precenených zložiek majetku zníženým o prevzaté záväzky [11].

2.2 Slovenská účtovná legislatíva

Účtovníctvo na Slovensku upravuje národná právna úprava, ktorá je po vstupe Slovenska do Európskej únie upravovaná aj nadnárodnou právnou úpravou. Potreba porovnateľnosti a transparentnosti informácií v účtovníctve postupne harmonizuje slovenskú právnu úpravu účtovníctva nadnárodnou právnou úpravou.

Na Slovensku upravujú účtovníctvo najmä:

- Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
- Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92
- Opatrenie MF SR č. 4455/2003-92
- Medzinárodné účtovné štandardy v platnom znení prijatom Európskou úniou

Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ktorý bol od roku 2002 novelizovaný už viackrát je najdôležitejším zákonom upravujúci účtovníctvo na Slovensku. Ďalej je to zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, zákon č. 513/1991 Z.z. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a iné zákony, ktoré upravujú už len podrobnosti o účtovníctve. Opatrenia obsahujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky pre všetky účtovné jednotky [26].

Na Slovensku podobne ako v Českej republike neexistuje dokument typu koncepčného rámca, kde by boli definované a vymedzené základne pojmy účtovníctva. V zákone o účtovníctve sú uvedené základné zásady, ktoré musia účtovné jednotky dodržiavať. Účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva. Účtovná jednotka je povinná použiť účtové zásady a metódy spôsobom, ktorý vychádza z predpokladu, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti a že u nej nenastáva žiadna skutočnosť, ktorá by ju obmedzovala alebo jej zabraňovala v tejto činnosti pokračovať aj v blízkej budúcnosti [25].

2.2.1 Dlhodobý nehmotný majetok

Podľa slovenskej účtovnej legislatívy je dlhodobým nehmotným majetkom: [2]

- Majetok, ktoré vstupná cena je vyššia ako 2 400 eur
- Doba použiteľnosti alebo prevádzkovo-technické funkcie sú dlhšie ako 1 rok.

Jednotlivé položky dlhodobého nehmotného majetku:

- Aktivované náklady na vývoj
- Software
- Oceniteľné práva
- Goodwill
- Ostatný dlhodobý nehmotný majetok

Výskum a vývoj

V slovenskej účtovnej legislatíve platí pravidlo čo sa týka výskumu a vývoja a to také, že účtovná jednotka je povinná aktivovať náklady na vývoj, ak sú splnené určité pravidla dané legislatívou. Náklady na výskum je zakázané aktivovať. Je to preto, lebo výsledky výskumu sú značne neisté a aktivácia nákladov na výskum by mohla znamenať, že majetok by bol nadhodnotený, a tým by bola zásada opatrnosti porušená.

Pre aktivovanie dlhodobého nehmotného majetku vytvoreného vlastným vývojom platia určité kritéria:

- Možnosť technického dokončenia (DNM bude možné používať alebo predať)
- Zámer jeho dokončenia, používania, predaja
- Spoľahlivé ocenenie nákladov súvisiacich s jeho obstaraním v priebehu vývoja

Všetky pravidla je nutné splniť súčasne, aby DNM mohol byť aktivovaný v súlade so slovenskou účtovnou legislatívou. Dôležitá je tiež prepojenosť slovenskej účtovnej legislatívy a IFRS v otázkach výskumu a vývoja [24].

Software

Podľa slovenskej účtovnej legislatívy sa softvér aktivuje, ak:

- Je obstaraný kúpou a nie je súčasťou obstarávacej ceny hardvéru
- Je vytvorený vlastnou činnosťou za účelom obchodovania alebo potreby účtovnej jednotky.

Rovnako ako podľa českých účtovných pravidiel tak aj podľa slovenských účtovných predpisov musí účtovná jednotka software odpisovať. Zákon o účtovníctve nestanovuje dobu odpisovania, odpisuje sa počas predpokladanej doby používania zodpovedajúcej spotrebe budúcich ekonomických úžitkov z majetku [12].

Goodwill

Goodwill predstavuje významnú položku, ktorá sa ľahko prejaví pri predaji podniku. V prípade jeho ignorovania, môže firma prísť o veľa, naopak jeho vyčíslením získa značnú hodnotu. Goodwill vzniká, ak sa za podnik vyplatí suma, ktorá prevýši trhovú hodnotu získaného

majetku, pretože kupujúci očakáva v budúcnosti vyššie obraty, než sú zvyčajne ekonomické prínosy z daného majetku.

Slovenská účtovná legislatíva rozoznáva kladný a záporný goodwill, ale vykazuje ho odlišne:
[12]

- Kladný goodwill je vykazovaný ako dlhodobé nehmotné aktívum
- Záporný goodwill sa účtuje cez výkaz ziskov a strát a nie je vykazovaný ako dlhodobé nehmotné aktívum.

3 Medzinárodné štandardy finančného vykazovania

Účtovníctvo poskytuje spoločnostiam, investorom, regulátorom a iným štandardizovaný spôsob, ako opísať finančnú výkonnosť účtovnej jednotky. Účtovné štandardy predkladajú zhotoviteľom účtovnej závierky súbor pravidiel, ktoré sa musia dodržiavať. Spoločnosti kótované na verejných burzách sú zo zákona povinné zverejňovať účtovné závierky v súlade s príslušnými účtovným štandardmi.

Medzinárodné štandardy pre finančné výkazníctvo je jednotný súbor účtovných štandardov, ktorý vyvinula a udržiava rada pre medzinárodné účtovné štandardy s úmyslom, aby sa tieto normy mohli uplatňovať na celosvetovo konzistentnom základe a rozvíjajúcich sa ekonomikách, čím investorom a ostatným používateľom finančných výkazov poskytuje možnosť porovnávať finančnú výkonnosť spoločností kótovaných na burze na rovnakom základe so svojimi medzinárodnými partnermi [20].

3.1 Konceptný rámec

Konceptný rámec nie je účtovným štandardom a nerieši žiadny konkrétny problém. Je všeobecným návodom, ideovou platformou, z ktorej vychádzajú účtovné štandardy.

Konceptný rámec je veľmi dôležitou časťou IFRS. Sú tu definované účtovné zásady a predpoklady, základné prvky účtovnej závierky, ako sú aktíva, záväzky, vlastný kapitál, výnosy a náklady, kritéria pre uznanie a vyjadrenie týchto prvkov v účtovnej závierke a ich ocenenie. Definície a zásady uvedené v Konceptnom rámci zásadným spôsobom ovplyvňujú obsah informácií zverejňovaných v účtovnej závierke. Pochopenie Konceptného rámca je preto dôležitým predpokladom pre porozumenie všetkým nasledujúcim štandardom [1].

Úloha koncepčného rámca

- Ucelený a vnútorne prevádzaný teoretický základ finančného účtovníctva a výkazníctva
- Podľa US GAAP ide o „Teoretický ucelený základ“
- Koncepčný rámec aj teoretický ucelený základ sú teoretickým východiskom regulácie, štandardizácie a harmonizácie účtovníctva

Štruktúra koncepčného rámca

- Úvodné vymedzenie účelu, pôsobnosti, užívateľov účtovnej závierky a ich informačnej potreby
- Cieľ účtovných výkazov
- Základné princípy a predpoklady
- Kvalitatívne vlastnosti účtovných výkazov
- Základné prvky účtovných výkazov a podmienky ich uznania
- Oceňovacie základne
- Poňatie kapitálu a jeho uchovanie

Užívatelia výstupov finančného výkazníctva

- **Interní:** manažéri, vlastníci
- **Externí:** investori, veritelia, dodávatelia, zamestnanci, zákazníci, vláda a štátne orgány, konkurencia

Cieľ a účel finančného účtovníctva

Poskytovať širokému okruhu užívateľov prostredníctvom účtovnej závierky informácie:

- O finančnej pozícii (súvaha)
- O výkonnosti (výsledovka)
- O zmenách vo finančnej pozícii (cash-flow, prehľad o zmenách vlastného kapitálu)

Základné princípy a predpoklady

Najvyššia zásada: **true and fair view** – princíp verného a pravdivého zobrazenia, jedná sa o požiadavku verne a pravdivo zobrazovať ekonomickú situáciu podniku.

Medzi ďalšie zásady patrí: aktuálny princíp, predpoklad trvania podniku, princíp opatrnosti, prednosť obsahu pred formou.

Kvalitatívne charakteristiky účtovného výkazníctva

- **Zrozumiteľnosť** - účtovné informácie prezentovať bez zbytočných zložitostí, jasne a v logickej štruktúre
- **Relevantnosť** – účtovné výkazy majú uspokojovať informačné potreby užívateľov. Z toho sa odvodzuje požiadavka, aby účtovné výkazy obsahovali len relevantné informácie, nie

také, ktoré nie sú pre užívateľa prínosom a ktoré neúčelne zvyšujú náklady na obstaranie dát.

- **Spôľahlivosť** – informácia je spoľahlivá ak si užívatelia môžu byť istý, že pravdivo vyjadrujú skutočnosť. Zahrňuje ďalšie kvalitatívne charakteristiky ako napr. dôveryhodné zobrazenie, nestrannosť, opatrnosť, úplnosť
- **Porovnateľnosť** – manažéri firmy aj externí užívatelia potrebujú porovnávať účtovné výkazy rovnakého podniku v časovom vývoji. K tomu je potreba zaistiť, aby operácie v rámci podniku boli stále rovnako merané, oceňované a tým aj rovnako vykazované

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe KOVANICOVÁ, D. Finanční účetnictví: světový koncept IFRS/IAS. Praha: BOVA POLYGON, 2005 a IAS 38.

3.2 Nehmotné aktíva

Nehmotné aktíva sú zahrnuté v štandarde IAS 38.

„Standard definuje nehmotné aktívum ako identifikovateľné nepeňažné aktívum, ktoré nemá hmotnú podstatu.“ [1]

Pojem nehmotné aktíva je veľmi široký. Sú výsledkom výskumu, vývoja zo zavádzania nových postupov, ale tiež bežných činností a skutočností, ktoré prinášajú zlepšenie konkrétnych stránok postavenia podniku na trhu. Nehmotnými aktívami sú napríklad programy, patenty, autorské práva, filmy, zoznamy zákazníkov, povolenie k určitej činnosti, dovozné kvóty, koncesie, obchodné značky, zákaznicke a dodávateľské vzťahy, podiel na trhu, marketingové práva [5].

V prípade, že sú nehmotné aktíva obsiahnuté na hmotnom nosiči, je nutné posudzovať, ktorá zložka je významnejšia. Podľa toho je aktívum vykázané buď ako hmotné alebo ako nehmotné.

- Ak je software podmienkou fungovania hmotného zariadenia - stáva sa súčasťou ocenenia daného hmotného aktíva, pretože software bez hmotného zariadenia v tomto prípade nie je užitočný.
- Ak ide o software pre vedenie účtovníctva - tu nie je nedeliteľnou súčasťou hardware, funkčnosť počítača na ňom nie je závislá a efekt, ktorý prináša je samostatne identifikovateľným úžitkom [5].

Tabuľka 1: Interne vyvíjaný nehmotný majetok

Druh a oblasť vzniku nehmotného aktíva	Príklad
Innovation Capital: inovačný potenciál v technológiách, know how výrobného sektoru a sektor služieb	Software a programy, patenty, filmy, neregistrované receptúry
Human Capital: nehmotné aktíva v personálnej oblasti	Vzdelávanie, znalosti, zručnosť a dovednosti, riadiace schopnosti, dobrá firemná klíma a prostredie
Customer Capital: Schopnosti a dovednosti nákupného oddelenia	Dodávateľské zmluvy a dohody, licencie
Investor Capital: dosiahnuté nehmotné aktíva v súvislosti s financovaním	Výhodné podmienky pri získavaní vlastného a cudzieho kapitálu
Process Capital: dovednosti v oblasti riadenia	Efektívne fungujúce odbytové kanály a komunikačná sieť, kontrola kvality
Location Capital: výhody z umiestnenia prevádzky	Výhodné dopravné napojenie, daňové zvýhodnenie apod.

Zdroj: Auditor

Goodwill

Ako goodwill sa podľa ustálených medzinárodných zvyklostí označuje dobré meno podniku prinášajúce zlepšené ekonomické výsledky hlavne na základe vhodnej obchodnej politiky. Sú výsledkom vzťahov k zákazníkom, propagácie a reklamy. Medzinárodné oceňovacie štandardy definujú goodwill ako nehmotný majetok, ktorý vzniká ako výsledok mena, reputácie, zákazníckej vernosti, umiestnenia podniku, produktov a iných faktorov, ktoré nie sú samostatne rozpoznateľné alebo oceníteľné, ale prinášajú ekonomické zisky. Oproti ostatnému duševnému vlastníctvu, ktoré s časom stráca na hodnote, hodnota majetku goodwill sa časom spravidla rastie. Čím je dlhšia existencia dobrého mena nehnuteľnosti, podniku či označenia (napríklad značky IBM, Coca Cola, Škoda), tým je dôveryhodnejší a dostáva sa stále viac do povedomia populácií [4].

Kritéria nehmotného majetku

K rozpoznaníu a vykázaniu nehmotného aktíva je nutné, aby aktívum splnilo všeobecnú definíciu aktíva formulovanú v Koncepčnom rámci. Štandard IAS 38 vymedzuje kritéria k nehmotnému majetku: [13]

Identifikovateľnosť – štandard kladie dôraz na rozpoznanie nehmotného aktíva, aby bolo jednoznačne odlišené od goodwillu. Prečo? Goodwill získaný podnikovou kombináciou totiž predstavuje platbu realizovanú nadobúdateľom v očakávaní budúcich ekonomických úžitkov z aktív, ktoré nie sú jednotlivo identifikovateľné a samostatne zúčtovateľné. Aktívum je identifikovateľné vtedy, ak:

- Je oddeliteľné, to znamená, pokiaľ je možné ho oddeliť od účtovnej jednotky a predať, previesť, licencovať, prenajať alebo zameniť, a to buď jednotlivo alebo spoločne so súvisiacou zmluvou, aktívom, záväzkom, alebo
- vzniká zo zmluvných strán alebo iných zákonných práv bez ohľadu na to, či sú tieto práva prevoditeľné alebo oddeliteľné od účtovnej jednotky alebo od iných práv a povinností.

Ovládanie zdroja - účtovná jednotka ovláda aktívum, pokiaľ má právomoc získať budúce ekonomické úžitky plynúce z príslušného zdroja a prístup k týmto úžitkom môže obmedziť. Schopnosť účtovnej jednotky ovládať budúce ekonomické úžitky z nehmotného aktíva vyplývajú spravidla zo zákonných práv, ktoré sú vymáhateľné súdom. V prípade, že tieto zákonné práva neexistujú, je ovládanie aktíva ťažšie preukázať.

Budúce ekonomické úžitky - budúce ekonomické úžitky z nehmotného aktíva môžu predstavovať výnos z predaja výrobkov alebo služieb, úsporu nákladov alebo iné úžitky plynúce z využitia týchto aktív. Takto definuje pri nehmotných aktívach štandard ekonomický prospech. Ako príklad je uvedené, že využitie duševného vlastníctva vo výrobnom procese môže skôr znižovať budúce ekonomické náklady produkcie, než zvyšovať budúce výnosy.

Uznanie konkrétnej položky ako nehmotného aktíva vyžaduje, aby účtovná jednotka preukázala, že položka spĺňa:

- Definíciu nehmotného aktíva
- Kritéria uznania

3.3 Obstaranie a ocenenie nehmotného majetku

Pri obstaraní nehmotného majetku musí podnik zabezpečiť splnenie definície nehmotného aktíva, kritéria pre uznanie a to bez ohľadu na spôsob obstarania príslušnej položky. Štandard IAS 38 požaduje oceniť nehmotné aktívum pri prvotnom vykázaní v obstarávacích nákladoch.

Štandard IAS 38 približuje nasledujúce spôsoby vzniku či obstarania nehmotného aktíva:

- Samostatné obstaranie nehmotného aktíva
- Obstaranie nehmotného aktíva ako súčasť podnikovej kombinácie
- Obstaranie nehmotného aktíva prostredníctvom štátnej dotácie
- Obstaranie nehmotného aktíva výmenou za iné aktívum
- Obstaranie nehmotného aktíva vlastnou činnosťou
  - a) Nehmotné aktíva vytvorené vlastnou činnosťou
  - b) Goodwill vytvorený vlastnou činnosťou

Samostatné obstaranie nehmotného aktíva

Obstarávacími nákladmi samostatne obstaraného nehmotného aktíva je:

- Kúpna cena vrátane dovozných ciel a nevratných daní
- Výdaje priamo súvisiace s prípravou aktíva pre predpokladané použitie:
  - personálne náklady (mzdy zamestnancom)
  - profesijné poplatky ako náklady na právnikov, odhadcov a iné
  - náklady na testovanie funkčnosti nehmotného aktíva

Súčasťou obstarávacej ceny nie sú:

- Náklady na prestavanie nového výrobku alebo služby vrátane nákladov na reklamu a propagáciu
- Náklady na uskutočňovanie činnosti v novej lokalite alebo náklady na komunikáciu s novou skupinou zákazníkov vrátane nákladov na zaškolenie pracovníkov
- Administratívne a ďalšie režijné náklady

Obstaranie nehmotného aktíva ako súčasť podnikovej kombinácie

Ak je nehmotné aktívum nadobudnuté v podnikovej kombinácii, potom v súlade s IFRS 3 Podnikové kombinácie sú obstarávacie náklady toho nehmotného aktíva rovné jeho reálnej hodnote k dátumu akvizície. Reálna hodnota nehmotného aktíva bude odrážať očakávania týkajúce sa pravdepodobnosti, že budúce ekonomické úžitky z aktíva poplynú do účtovnej jednotky. Aby mohla byť takáto hodnota vykázaná oddelene od goodwillu, musí byť spoľahlivo ocniteľná. Cieľom tohto prístupu je rozpoznať všetky identifikovateľné nehmotné aktíva a oddeliť ich od goodwillu, pretože ten identifikovateľný nie je, neodpisuje sa, len sa pravidelne testuje, či nedošlo k zníženiu jeho hodnoty.

Obstaranie nehmotného aktíva prostredníctvom štátnej dotácie

- Fair value
- Nominálna hodnota

Podnik môže získať nehmotné aktívum bezúplatne alebo za určitú zlomkovú cenu jeho hodnoty priamo od štátu formou vládnej alebo štátnej dotácie. Príkladom môžu byť licencie na rozhlasové alebo televízne vysielanie, kvóty na dovoz určitých komodít, letiskové prístávacie práva či pridelenie povolení na emisiu.

Je potrebné brať do úvahy aj štandard IAS 20 – Účtovanie štátnych dotácií a zverejnenie štátnej podpory, ktorý dovoľuje podniku uznať nehmotné aktívum a súčasne aj získať dotáciu v reálnej hodnote (fair value).

Obstaranie nehmotného aktíva výmenou za iné aktívum

- Fair value - fair value aktíva, ktorého sa spoločnosť vzdáva

Nehmotné aktíva je možné získať výmenou za nepeňažné aktívum alebo aktíva alebo za kombináciu peňažných a nepeňažných aktív. Obstarávacími nákladmi takéhoto aktíva sa oceňujú v reálnej hodnote, ak:

- Výmenná transakcia nemá komerčnú podstatu alebo
- reálna hodnota nadobudnutého ani prenechaného aktíva nie je spoľahlivo ocniteľná.

Ak nejde nadobudnuté aktívum oceniť v reálnej hodnote, oceňujú sa jeho obstarávacie náklady účtovnou hodnotou prenechaného aktíva.

Obstaranie nehmotného aktíva vlastnou činnosťou

Majetok vytvorený vlastnou činnosťou sa podľa IFRS vykazuje rozdielne ako podľa ČÚS. Nakoľko je to jedna z oblastí s najväčšími rozdielnosťami, zaoberajú sa tým nasledujúce kapitoly.

a) Nehmotné aktíva vytvorené vlastnou činnosťou

Štandard vymedzuje pojmy výskum a vývoj ako vnútorne generované nehmotné aktíva a rozdeľuje ich do dvoch fázy:

- Fáza výskumu
- Fáza vývoja

Fáza výskumu predstavuje počiatočné plánované skúmanie za účelom získania nových vedeckých a technických znalostí, napr. výskum nových technológií alebo nájdenie nových materiálov. Podnik nie je schopný odhadnúť pravdepodobnosť ekonomického prospechu, pretože tu chýba spojenie s priamym komerčným využitím. Z tohto dôvodu náklady na výskum nejde aktivovať do rozvahy. Všetky výdaje vynaložené podnikom na výskum sa účtujú do nákladov v období v ktorom vznikli.

Fáza vývoja predstavuje uplatňovanie poznatkov z výskumu alebo iných znalostí za účelom výroby nových zlepšených materiálov, produktov, zlepšenie designu procesov, systémov alebo služieb pred komerčnou výrobou napr.:

1. Design, konštrukcia a testovanie prototypov v predvýrobnej etape
2. Design nástrojov a šablón u nových technológií
3. Skúšobná prevádzka
4. Design konštrukcie a testovanie vybraných alternatív nových alebo zdokonalených materiálov, súčiastok a prístrojov

Až vo fáze vývoja, ktorú štandard presne charakterizuje, je preukázateľné, že výskumná činnosť bude s úspechom dokončená a v budúcnosti bude prinášať úžitok. Potom je vyvinuté aktívum rozpoznané, vykázané v rozvahe a ocenené obstarávacími nákladmi, ktoré zahŕňujú všetky náklady, ktoré boli vynaložené od okamihu, kedy bolo aktívum rozpoznané (to znamená od okamihu, kedy vstúpilo do fázy vývoja).

Podnik už je schopný odhadnúť pravdepodobnosť budúcich ekonomických úžitkov, spojení s komerčným využitím. Náklady na vývoj možno vykázat v rozvahe, pokiaľ sú splnené všetky nasledujúce predpoklady:

- Predpoklady týkajúce sa istoty dokončenia
- Istota budúcich efektov

Medzi predpoklady týkajúce sa istoty dokončenia patrí:

- Technická prevoditeľnosť – reálna možnosť výsledky vývoja využiť pri vlastnej činnosti, či predať
- Zámer dokončiť vývoj a výsledok využiť alebo predať
- Dostupnosť zdrojov pre dokončenie (technických, finančných...)

Medzi predpoklady týkajúce sa istoty budúcich efektov patrí:

- Schopnosť využiť či predať
- Preukaznosť efektov (existencia dopytu, užitočnosť pre podnik)
- Spoľahlivé ocenenie nákladov vynaložených na získanie nehmotného aktíva

Z uvedených charakteristík je zrejmé, že štandard vyžaduje, v súlade so zásadou opatrnosti, veľmi precízne zaistenie preukázateľnej istoty, že nehmotné aktívum prinesie skutočne efekt [1].

Tabuľka 2: výskumné a vývojové činnosti

Príklady výskumných činností	Príklady vývojových činností
<ul style="list-style-type: none"> • Činnosti smerujúce k získaniu nových poznatkov • Vyhľadávanie, vyhodnocovanie, výber aplikácií výsledkov skúmania • Hľadanie alternatívnych materiálov, zariadení, výrobkov, procesov 	<ul style="list-style-type: none"> • Návrh, konštrukcia a testovanie prototypov a modelov v etape pred ich výrobou alebo využívaním • Návrh nástrojov, prípravkou, foriem • Návrh, konštrukcia a riadenie skúšobnej prevádzky • Návrh, konštrukcia a testovanie nových alebo zdokonalených materiálov, zariadení, výrobkov alebo služieb

Zdroj: spracované na základe IAS 38.

Obstarávacia cena vnútorne vytvoreného aktíva sa skladá z priamo priraditeľných nákladov. Výdaje, ktoré boli už raz vykázané v nákladoch, nejde v budúcnosti aktivovať. Medzi priamo priraditeľné náklady patrí: [19]

1. náklady na použitý materiál a služby,
2. platy, mzdy a ostatné osobné náklady,
3. poplatky za registráciu patentov a autorských práv,
4. amortizácia licencie, ktorá je použitá pri vývojovej činnosti,
5. úroky v súlade so štandardom IAS 23 – vypožičané náklady

Do obstarávacej ceny nehmotného aktíva nepatrí: [19]

1. odbytová a správna réžia,
2. počiatočné prevádzkové straty,
3. výdaje na školenie (náklady na zaškoľovanie pracovníkov).

U nehmotných aktív vytvorených vlastnou činnosťou sa vyskytujú problémy s určením identifikovateľnosti aktíva, s rozhodnutím okamihu, kedy aktívum bude generovať očakávané ekonomické úžitky a so stanovením obstarávacej ceny. Ak podnik nie je schopný odlišiť výskumnú fázu od vývojovej fázy, je celý projekt z hľadiska opatrnosti považovaný za fázu výskumu.

Interpretácia SIC 32 – Náklady na webové stránky uvádza, že vývoj webových stránok môže byť rozdelený do nasledujúcich fáz:

- plánovanie – proces definovania cieľov, vyhodnocovanie alternatív a výber
- vývoj aplikácie a infraštruktúry – zahŕňa získanie domény, obstaranie hardwaru a softwaru, inštaláciu vyvinutých aplikácií
- grafický návrh
- vývoj obsahu – príprava dát, ktoré budú webové stránky obsahovať.

Náklady na webové stránky možno aktivovať, pokiaľ prinášajú budúce ekonomické úžitky, to znamená, že slúžia k objednávaní tovaru a služieb.

Fáza plánovania je fázou výskumu, preto tieto výdaje nemožno aktivovať [19].

b) Goodwill vytvorený vlastnou činnosťou

Podľa štandardu IAS 38 goodwill vytvorený vlastnou činnosťou nemôže byť uznaný ako aktívum, pretože to nie je identifikovateľný zdroj (nie je oddeliteľný a ani nevzniká zo zmluvných alebo iných zákonných práv) ovládaný účtovnou jednotkou, ktorý možno spoľahlivo oceniť obstarávacími nákladmi.

4 Vykazovanie podľa US GAAP

US GAAP je sadá zásad, podľa ktorých sa zostavujú finančné výkazy, ktoré sa predkladajú individuálnym investorom USA. Nemá nič spoločné s účtovníctvom, ktoré sa používa pri zostavovaní vnútro podnikových reportov. Nie je daný zákonom, a tak nie je povinný. Firmy preto používajú US GAAP nie len preto, že im to niekto nariadil, ale preto, že chcú.

Toto je najpodstatnejší rozdiel medzi US GAAP a národnými účtovnými štandardmi, používanými v Európe.

US GAAP je tvorený pre drobných investorov. Pretože pravidla US GAAP nie sú zákonom, nie sú tvorené zákonodarcami. Prečo v USA netvorí účtovné pravidla zákonodarcovia? Pretože v Amerike sú presvedčení o tom, že ekonomika a politika by na seba nemali byť závislé. Keďže sú účtovné pravidla ekonomickou záležitosťou, mali by byť teda tvorcovia týchto pravidiel nezávislí. Ďalším dôvodom je fakt, že účtovníctvo je zložitá vec a rozumejú jej iba ľudia, ktorí ho dlho študovali a majú prax. Zákonodarcovia sú zvyčajne právnici, ktorí majú najčastejšie skúsenosti iba z politickej oblasti.

Pravidla US GAAP sú tvorené profesiou. Na tvorbe US GAAP spolupracujú audítori, firemní účtovníci, akademici a regulátory kapitálových trhov. Jednoducho povedané, tvoria ho ľudia, ktorí účtovníctvu rozumejú [5].

Najrozsiahlejším US GAAP výkazom je rozvaha. Bežne sa delí do troch hlavných častí: [5]

- **majetok alebo aktíva** (assets) – prezentuje sa v poradí likvidity (od najviac po najmenej)
- **záväzky** (liabilities) – prezentujú sa v poradí splatnosti (od najskorších po najneskoršie)
- **vlastný kapitál** (equity) – prezentuje sa v poradí danom tradíciou.

US GAAP sú zložité a skutočne obsahujú veľmi rozsiahle a podrobné pravidla a návody na to, ako sa tieto pravidla majú interpretovať a aplikovať. Zložitosť US GAAP ale nevyplýva z toho, že Američania sú zamilovaní do pravidiel. US GAAP sú zložité, pretože business je zložitý a práve preto, že je zložitý, dovoľuje každému popisovať ho, ako uzná za vhodné, by viedlo k chaosu.

4.1 Nehmotný majetok

Je nutné si položiť zásadnú otázku: čo je nehmotný majetok? Podľa koncepcného rámca US GAAP majetok je „pravdepodobná budúca ekonomická výhoda ovládaná nejakou firmou alebo osobou“¹. Táto definícia ale nijak nevysvetľuje skutočnú podstatu nehmotného majetku.

Ako príklad si môžeme zobrať konkrétny majetok, napríklad počítač. Čo je počítač? Samozrejme, počítač je hmotný, pretože má fyzickú existenciu. Faktom je, že počítač nemá takmer žiadnu skutočnú fyzickú hodnotu. Jeho hodnota sa odvodzuje od toho, čo dokáže. Bez softwaru by počítač bol nepríliš praktický. Je tu však ešte jeden háčik. Software je abstrakcia, ktorá nemá žiadnu fyzickú existenciu. Z tohto uhľu pohľadu tak software neexistuje.

V dávnych dobách bol tento fakt nepochopiteľný. To preto, že po dobu mnoho tisícročí sa ľudia zaujímali iba o fyzický majetok: pozemok, obydlie, jedlo, oblečenia alebo zbrane. Pretože účtovníctvo vzniklo počas tejto doby, nie je divu, že sa nikdy s nehmotným majetkom príliš rozumne nezachádzalo.

Nové pravidlá US GAAP po prvýkrát uplatňujú myšlienku, že nehmotný majetok môže prispievať k zárobkovej činnosti firmy bez toho, aby tým strácal svoju hodnotu.

Napríklad, pokiaľ firma vlastní stroj, zakaždým čo s ním vyrobí jeden výrobok, stroj sa opotrebováva. Tým opotrebením stroj stratí časť svojej hodnoty, ktorá je prevedená na výrobok. Na druhej strane, pokiaľ firma použije k predaju stroja zoznam zákazníkov, zoznam týmto činom nestratí žiadnu časť svojej hodnoty. Z tohto rozdielu vyplýva, že je logické odpisovať tento hmotný majetok, ale nie je logické odpisovať tento nehmotný majetok. Z tohto dôvodu nové pravidla US GAAP hovoria, že nehmotný majetok sa má odpisovať po dobu jeho života, pokiaľ sa život dá určiť. Pokiaľ sa život určiť nedá², odpisovať sa nemá.

Firma má povinnosť sa presvedčovať aspoň ročne, že nehmotný majetok, ktorý neodpisuje má stále neurčitý život. Ako náhle sa jeho život dá určiť, odpisovať sa musí [17].

---

¹ SFAC 6: „Assets are probable future economic benefits obtained or controlled by a particular entity as a result of past transactions or events.“

² Napríklad, nehmotný majetok ako patent má zákonom určený život a tak sa vždy bude odpisovať. Na druhej strane obchodná značka, ktorá nemá zákonom určený život, sa odpisovať nemusí.

Tabuľka 3: Druhy nehmotného majetku podľa US GAAP

Druhy nehmotného majetku podľa US GAAP	Príklady
Nehmotný majetok vyplývajúci zo zákona	Patenty, copyrighty, obchodné značky, obchodné názvy
Nehmotný majetok vyplývajúci zo zmluvy	Dohody so zamestnancami, dohody o stavbe, dohody o reklame, dohody o nekonkurovaní, dohody o neprezradení obchodného tajomstva
Nehmotný majetok vyplývajúci z inej dohody	Licencie na rádio, televíziu, licencie na software, patenty, práva uskutočňovať ťažbu
Nehmotný majetok vyplývajúci zo vzťahov	Zoznam zákazníkov, zoznam dodávateľov, záznamy o klientoch
Nehmotný majetok vyplývajúci z technológie	Vlastné počítačové programy, tajné formuláre na výrobu sladených alebo alkoholických nápojov, výrobné procesy
Goodwill	Ostatný nehmotný majetok

Zdroj: Spracované na základe GAAP. Světové účetnictví III.

Goodwill

Pokiaľ jedna firma kúpi druhú, získa od nej jej zákazníkov, dodávateľov, postavenie na trhu, zamestnancov, dobré meno a všetky ostatné prvky, z ktorých sa goodwill skladá. Pretože zákazníci, dodávatelia, postavenie na trhu, zamestnanci a dobré meno kupujúcemu budú prinášať prospech nekonečne dlho, odpisovať goodwill sa zakazuje. Tvorcovia US GAAP uvažovali o tom, že goodwill sa odpisovať bude hlavne preto, že podľa IAS sa goodwill odpisuje a tvorcovia US GAAP majú záujem o to, aby sa štandardy US GAAP a IAS harmonizovali, ale dospeli k záveru, že odpisovať goodwill nie je logicky opodstatnené.

Samozrejme, niekedy môže nastať situácia, ktorá goodwill znehodnotí. Preto nové pravidla tiež vyžadujú od firiem testovať (minimálne ročne), či kúpený goodwill nestratil svoju hodnotu. Zobrazenie toho poklesu má však jednorazový dopad na výsledovku, kde sa premietne ako strata. Nedá sa tak považovať sa odpis, ktorý sa premieta na výsledovku pravidelne ako náklad.

Pravidla pre vypočítanie poklesu sú tiež iné než pravidla, ktoré sa používajú na všetok ostatný majetok [28].

4.2 Pohľad US GAAP a kapitalizácia nákladov na vytvorenie nehmotného majetku

Firmy tiež môžu kapitalizovať všetok nehmotný majetok, ktorý kúpia, ale nemôžu kapitalizovať žiadne náklady¹ spojené s tvorbou nehmotného majetku. Táto požiadavka nie je konzistentná s medzinárodnými štandardmi a národnými štandardmi väčšiny štátov.

Tvorcovia US GAAP sa ku kapitalizácií nákladov na vytvorenie nehmotného majetku stavia odmietavo pretože:

1. Istota, že tieto náklady prinesú budúci ekonomický prospech sa nepribližujú 85% až 90% hranici podľa koncepčného rámca.
2. Medzi náklady na vývoj a konečnú hodnotu majetku neexistuje žiadna logická a preukázateľná spojitosť, a tak by sa hodnota majetku musela odhadnúť.
3. Pokiaľ sa hodnota majetku bude odhadovať, neexistuje žiadny spôsob ako zaručiť, že odhad bude spoľahlivý a nebude ovplyvnený postrannými záujmami vedenia spoločnosti.

Finančné účtovníctvo má za cieľ poskytovať investorom informácie, ktoré budú používať na to, aby rozumne investovali. Pretože podstata investovania spočíva v tom, že investor odhadne, aká investícia mu do budúcnosti prinesie čo najväčší prospech, schopnosť rozumne investovať je vo svojej podstate schopnosť rozumne odhadovať. Tvorcovia US GAAP dospeli k záveru, že odhady do účtovníctva nepatria a že by sa mali, pokiaľ je to možné, odstrániť.

Je fakt, že účtovníctvo sa bez niektorých odhadov nezaobíde. Firmy musia odhadnúť, ako dlho im ich majetok vydrží, aby ho mohli odpisovať. Musia odhadnúť, ktorí zákazníci nezaplatia, aby mohli vytvoriť opravné položky na nedobytné pohľadávky. Musia odhadnúť, či prehrajú súdny spor, aby mohli vytvoriť rezervy. Je však priepastný rozdiel medzi odhadom, ktorý vedie ku zníženiu majetku alebo zvýšeniu záväzku a odhadom, ktorý robí opak.

Tvorcovia US GAAP sú presvedčení o tom, že pokiaľ by firmy mohli odhadovať navýšenie svojho majetku, finančné účtovníctvo by prestalo pre investorov mať význam a investori by v ňom stratili dôveru [28].

---

¹ Okrem súdnych poplatkov, právnych nákladov a podobných výdajov priamo spojených s registráciou majetku.

4.3 Vybrané rozdiely US GAAP a českého účtovníctva

Tabuľka 4: Rozdiely medzi US GAAP a ČÚS

ČÚS	US GAAP
Výkazy – rovnaký obsah	Výkazy – iný obsah, neexistuje účtovná osnova
Predpisuje postup	Nepredpisuje postup, iba konečný výsledok
Daňové otázky sú relevantné	Daňové otázky nie sú relevantné
Báza časového rozlíšenia	Nie je založený na báze časového rozlíšenia
Náklady triedi účelovo aj na druhy	Náklady triedi účelovo, nie na druhy
Výsledovka obsahuje položku „zmena stavu zásob“ a „aktivácia“	Výsledovka neobsahuje položku „zmena stavu zásob“ a „aktivácia“

Zdroj: *Vlastné spracovanie na základe MLÁDEK, R. Světové účetnictví, Praha: Linde, 2002.*

Prvý rozdiel medzi US GAAP a českým zákonom je vo výkazoch. Výkazy, ktoré podávajú české firmy, majú všetky rovnaký obsah. Výkazy, ktoré podávajú firmy vykazujúce podľa US GAAP, sú každý iný. Dôvodom je, že US GAAP nepredpisuje žiadnu konkrétnu formu, ani obsah výkazov. Každá firma si zvolí svoj vlastný. V rámci US GAAP neexistuje žiadna štandardná účtová osnova, a tak sa účtovné prípady nemôžu popisovať číselne, ale popisujú sa slovné.

Ďalší rozdiel je, že US GAAP nikdy nepredpisuje postup, ale iba konečný výsledok. Z toho vyplýva, že neexistuje žiadna nadväznosť účtov a že najdôležitejšou znalosťou účtovníctva je vymyslieť postup, ktorý splňuje požiadavky US GAAP v konkrétnej situácii, ktorú musí zaúčtovať.

Daňové otázky alebo daňový dopad transakcií nie sú vôbec relevantné. Dôvodom je, že daňový systém USA nevyžaduje od firiem, aby viedli účtovníctvo.

Daňový zákon v USA nie je založený na báze časového rozlíšenia. Podniku tak nevznikne daňová povinnosť v okamihu, keď vydá faktúru, ale v momente, kedy príjme peniaze.

Na výsledovke je najväčší rozdiel v tom, že sa všetky náklady triedia účelovo (na výrobu, odbyt a správu), nie na druhy. Výsledovka neobsahuje položku „zmena stavu zásob“, ani „aktivácia“. Dôvodom je, že účtový postup, ktorý k týmto položkám vedie, nie je v súlade s US GAAP [5].

5 Porovnanie účtovných systémov v oblasti nehmotného majetku

Základný rozdiel medzi národnou úpravou zemí a IFRS je, že hoci zákon môže vyžadovať ich používanie IFRS samy nie sú zákonom. Na rozdiel od úpravy Českej a Slovenskej republiky, IFRS nepredpisujú žiadne účtovné osnovy alebo majetkové skupiny, žiadne postupy, žiadne výkazy, skrátka nedávajú návod ako, krok po kroku, postupovať. Miesto toho, IFRS účtovným jednotkám hovoria, čo a v akej podrobnosti majú vykazovať [16].

Účtovné systémy sa podobajú v tom, že informujú o finančnej pozícii (stave majetku, záväzkov, kapitálu) a zmenách tejto pozície (výnosoch, nákladoch, ziskov a strát). Líšia sa však v otázke užívateľov.

V praxi je v podstate nemožné vytvoriť jeden systém, ktorý bude plne slúžiť záujmom tak abstraktnej a heterogénnej skupiny ako sú „stakeholders“¹. Preto, pretože by mali teoreticky slúžiť všetkým, v skutočnosti národné štandardy slúžia len jednej skupine [18].

IFRS ani národné predpisy nemajú za cieľ slúžiť manažérom, a preto ani správa podľa IFRS ani závierka podľa ČÚS nemá priame využitie pre manažment. V oboch prípadoch sa maximálne jedná o odvodené výhody. Nesporná takáto výhoda národných predpisov je, že pokiaľ ich firma aplikuje (riadne a správne), jej vedenie má istotu, že nebude potrestané za porušenie zákona. Zároveň riadna aplikácia týchto predpisov dáva vedeniu istotu, že ich firma splnila túto zákonom danú povinnosť.

Samozrejme IFRS je tiež povinný zo zákona. Rozdiel je v tom, že závierku podľa ČÚS musí pripraviť každá právnická osoba a každý väčší podnikateľ, zatiaľ čo správu podľa IFRS musí publikovať len emitent cenných papierov prijatých k obchodovaniu na regulovanom trhu. Pokiaľ firma prestane splňovať túto podmienku, jej povinnosť aplikovať IFRS zaniká napriek tomu, že jej povinnosť aplikovať ČÚS trvá po celú dobu jej existencie.

Z toho vyplýva, že ani IFRS ani české národné štandardy nie sú užitočné priamo pre manažérov.

Napríklad, vedúceho pracovníka nemusí zaujímať reálna hodnota stroja (pokiaľ ho neplánuje predat'), rovnako ako ho nemusí zaujímať jeho daňová skupina (pokiaľ sa nesnaží o optimalizáciu). Takáto informácia síce zaujíma investora či daňový úrad, ale manažér by skôr potreboval vedieť:

---

¹ Pokiaľ je nutné v angličtine označiť všetky úrady, osoby, organizácie, skupiny, združenia, celky, komory atď., ktoré majú záujem získať informácie o tom, ako nejaká firma hospodári, používa sa výraz „stakeholder“.

- koľko stroj vynáša (ako sa darí výrobku, ktorý vyrába),
- koľko stojí (aká je náročná jeho obsluha, koľko stojí jeho údržba, atď.),
- ako dlho vydrží (než sa musí kúpiť nový),
- či existuje nejaká alternatíva (iné stroje s väčším výkonom, či lacnejšou prevádzkou).

Táto priamo užitočná informácia sa však nezachycuje ani v správe podľa IFRS, ani v závierke podľa ČÚS [18].

Našťastie, absolútne nič nebráni žiadnej firme, aby tiež implementovala manažérske účtovníctvo. A pretože k manažérskemu účtovníctvu neexistujú žiadne štandardy, pravidla či nariadenia, takýto systém si každá firma môže navrhnúť presne tak, aby nekompromisne slúžil vedúcim pracovníkom pri ich rozhodovaní.

Výhodou IFRS preto nie je, že manažérom umožňuje robiť svoju prácu. Ich výhodou je, že sú kľúčom ku kapitálovému trhu. Pravda, z pohľadu väčšiny českých podnikateľov toto nie je žiadna výhra. Českí podnikatelia sú často skeptickí, pokiaľ sa jedná o vzdávanie sa aj malej časti svojho podielu v prospech externých investorov.

Ale IFRS nemusí vyhovovať len vlastníkom usilujúcim o predaj svojej firmy. Pretože sa nejedná o manažérske účtovníctvo, niektorým výkonným pracovníkom vyhovuje, že IFRS poskytujú tak presné informácie o skutočnej výške zisku, hodnote či životnosti majetku a mnoho ďalších finančných aspektoch firmy, že umožňujú zostavenie výrazne reálnejších rozpočtov, uskutočnenie kvalitných akvizičných analýz, či spracovanie spoľahlivých investičných plánov.

Niektorým finančným riaditeľom vyhovuje, že miesto toho, aby ich zamestnanci strácali čas tým, že zháňajú doklady a opatrujú pre doklady náležitosti, IFRS im dovoľuje aplikovať vlastný úsudok o tom, ako podložiť zápisy (aj v prípade, že žiadny účtovný doklad neexistuje).

Niektorým hlavným účtovným vyhovuje, že miesto, aby museli aplikovať nepružné a direktívne predpisujúce postupy (od čísiel až po jednotlivé riadky finančných výkazov), IFRS im dovoľuje navrhnúť a zostaviť vlastnú štruktúru tak, aby plne vyhovovala špecifickým požiadavkám ich firmy.

Niektorým účtovným vyhovuje, že miesto, aby nútili, rozptyľovali, zdržovali a obťažovali ostatných pracovníkov tým, že po nich požadujú právne formality, podľa IFRS sa každý prípad zachycuje tak, aby sa zobrazila jeho skutočná ekonomická povaha, nie iba právna forma.

Pretože národné účtovné predpisy a daňové zákony sú prepojené, daňový úrad má záujem overovať ich riadnu aplikáciu. Naopak, pretože IFRS nemajú vplyv na odvod dane, pre daňového úradníka akoby neexistovali. Preto sa žiadny manažér nemusí obávať toho, že úrad bude šetriť to, ako jeho firma „účtovala“ podľa IFRS [18].

5.1 Definícia nehmotného majetku

Nehmotný majetok podľa českej a slovenskej úpravy je definovaný výpisom položiek, ktoré do neho patria, pričom ich doba používania je dlhšia ako jeden rok a hodnota vyššia, ako je limit ocenenia, ktorý si určí účtovná jednotka.

Podľa IFRS je nehmotné aktívum definované ako identifikovateľné nepeňažné aktívum, ktoré nemá hmotnú podstatu a spĺňa tri základné charakteristiky – identifikovateľnosť, kontrola a budúci ekonomický prospech.

US GAAP definuje nehmotný majetok ako majetok bez fyzickej podstaty.

5.2. Nehmotné výsledky výskumu a vývoja

Preto aby sa správne interpretovali pravidlá US GAAP a IFRS ohľadne kapitalizácie výskumu a vývoja, je nutné presne odpovedať na otázku: V čom spočíva hodnota nehmotného majetku? Jednoduchá odpoveď je – v jeho unikátnosti. Unikátnosť však, napriek tomu že je nevyhnutná k tomu, aby hodnotu mal, sama o sebe nestačí. Ekonomická hodnota každého nehmotného majetku začína v jeho unikátnosti. Napríklad patent. Patent má hodnotu preto, že jednej firme poskytuje exkluzívne právo robiť to, čo žiadna iná firma robiť nesmie.

Tabuľka 5: Vykazovanie nehmotných výsledkov výskumu a vývoja v rôznych účtovných systémoch

	ČÚS	IFRS a SÚL	US GAAP
Účtovanie do nehmotného majetku	Výskum Vývoj	Vývoj	
Účtovanie do nákladov		Výskum	Výskum Vývoj

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podľa českých účtovných štandardov sa nerozlišuje fáza výskumu a vývoja, a preto v rozvahe vyhotovenej podľa českej legislatívy máme k dispozícii len sumu nákladov na výskum a vývoj dohromady označenú súhrnne ako nehmotné výsledky výskumu a vývoja.

Podľa medzinárodných štandardov (IAS 38), patrí iba vývoj do dlhodobého nehmotného majetku a výskum nie je aktívom, pretože nespĺňa podmienku pravdepodobnosti budúcich ekonomických úžitkov, a preto musia byť tieto náklady z rozvahy odstránené a uznajú sa ako náklady v období v ktorom vznikli, čím sa poníži výsledok hospodárenia.

Náklady, ktoré vznikajú počas činností spojených s výskumom a vývojom sa podľa US GAAP premietnu do nákladov ihneď a vykážu sa vo výsledovke v položke náklady na výskum a vývoj.

Náklady na výskum a vývoj sú nevyhnutné k dlhodobej prosperite firmy, preto sa vedenie firiem snaží klasifikovať rôzne ďalšie náklady, ktoré nepatria do nákladov na výskum a vývoj. Aby nedochádzalo k nesprávnemu vykazovaniu nákladov na výskum a vývoj, IFRS a US GAAP sa snažia starostlivo rozlišovať náklady, ktoré patria do výskumu a vývoja od tých, ktoré sú súčasťou ostatných nákladov.

Preto, aby sa správne interpretovali pravidla US GAAP a IFRS ohľadne kapitalizácie výskumu a vývoja, je nutné presne vedieť, v čom spočíva hodnota tohto nehmotného aktíva. Podľa IFRS by sa mali používať kritéria unikátnosti nehmotného majetku a kritéria budúcich ekonomických výhod. Stanoviť túto budúcu hodnotu na základe obstarávacích cien nejde, pretože nehmotný majetok má vždy iba odvodenú budúcu hodnotu, ktorá sa musí odhadnúť. IFRS teda ponúka šalamúnske riešenie, zakazuje kapitalizáciu všetkého výskumu, ale pripúšťa kapitalizovať vývoj za podmienky splnenia určitých požiadaviek.

Tabuľka 6: Rozdiely medzi ČÚS a IFRS pre nehmotné výsledky výskumu a vývoja

	ČÚS	IFRS
Definícia	Taxatívne vymedzenie bez stanovenia podrobných podmienok, nerozlišuje výskum a vývoj	Podrobná definícia s rozlíšením výskumu (neaktivuje sa) a vývoja (aktivuje sa) a stanovenie kritérií pre uznanie. Dôraz na preukázanie budúcich úžitkov
Aktivácia	Aktivovať možno iba výsledky výskumu a vývoja pre účely obchodovania s nimi	Aktivácia umožnená aj pre nehmotné aktíva vytvorené pre vlastné použitie pri splnení daných podmienok (vývoj – áno, výskum – nie).
Prvotné ocenenie	Možno zahrnúť aj podiel správnej réžie v prípade nehmotného majetku vytváraného viac než jedno účtovné obdobie	Neobsahuje neefektívne vynaložené náklady
Odpisy	Vždy odpisované po dobu stanovenú v internej smernici	Rozlíšenie medzi konečnou a neurčitou dobou použiteľnosti (testovanie na znehodnotenie)
Následné ocenenie	Všeobecná úprava o vykazovanie všetkých strát k dátumu účtovnej závierky – opravné položky	Možnosť ocenenia reálnou hodnotou. Každoročné testovanie na znehodnotenie
Technické zhodnotenie	Možnosť aktivácie s odkazom na Zákon o dani z príjmu – zvýšenie obstarávacej ceny	Náklady na technické zhodnotenie sú väčšinou nákladom bežného obdobia

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe Auditor 9/2013.

5.3 Software

Software je zvláštny typ majetku, ktorý nie je úplne hmotný, ani úplne nehmotný. Preto pre tento typ „hybridného majetku“ bolo nutné vytvoriť „hybridný“ účtovný postup. Samotné pravidlá sa odvíjajú od účelu, ktorému software bude slúžiť. Jedna možnosť je, že firme bude prinášať budúcu ekonomickú hodnotu tým, že ho firma bude používať vo vlastných operáciách. Druhá možnosť je, že bude prinášať tak, že ho firma predá. Účtovné pravidla pre software vytvorený pre vlastné potreby sú porovnateľné s pravidlami pre každý iný majetok vytvorený

vo vlastnej réžii, zatiaľ čo software vytvorený na predaj sa riadi pravidlami pre výskum a vývoj, zásobami a projektami.

- **Software vyvinutý pre vlastné potreby** – ak firma tvorí počítačový program pre vlastné potreby, má právo postupovať rovnako ako keby sa napríklad jednalo o budovu alebo stroj. Dôvodom je, že firma majetok obstaráva preto, aby jej umožnil vykonávať jej činnosť. Napríklad ak si firma vyvinie program na automatické spracovávanie pohľadávok, ekonomická hodnota programu spočíva tom, že firme ušetrí náklady, ktoré predtým vynakladala na ručné spracovanie.
- **Software vyvinutý na predaj** – ak firma tvorí počítačový program na predaj, najskôr sa riadi pravidlami ohľadne výskumu a vývoja. Keď program „dokončí“, môže postupovať tak, ako keby vyrábala výrobok [17].

Tabuľka 7: Software - rozdiely podľa jednotlivých účtovných systémov

	ČÚS	SÚL	IFRS
ODPISOVANIE	Účtovná jednotka musí odpisovať na základe doby používania.	Účtovná jednotka musí odpisovať na základe doby používania.	Účtovná jednotka nemusí odpisovať, ale každoročne testovať na zníženie hodnoty.
AKTIVÁCIA	Doba používania viac ako 1 rok. Vstupná cena > 60 000 Kč	Doba používania viac ako 1 rok. Vstupná cena > 2 400 €	Nie je minimálna výška ocenenia. Podmienka budúceho úžitku z aktíva.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Medzinárodné štandardy rozlišujú zvlášť skupiny aktív, ako aj aktíva držané k predaju, o ktorých sa neúčtuje ako o dlhodobom nehmotnom majetku, ale ako o zásobách. Aktíva držané za účelom predaja česká a slovenská úprava účtovníctva nepozná. Ak by software splnil predpoklad pre jeho zaradenie do aktív držaných k predaju (napríklad úmysel firmy predať ho počas jedného roka), boli by náklady s jeho dohnotením síce kapitalizované, ale do zásob. Tým pádom by sa majetok neodpisoval, náklady by sa nezvyšovali o hodnotu odpisov a spoločnosť by dosahovala vyšší výsledok hospodárenia.

6 Charakteristika vybraných spoločností

Pre spracovanie praktickej časti som si vybrala spoločnosť Vegum a.s. a Rubena a.s.

6.1 Vegum a.s.

Firma Vegum a.s. sa nachádza v Dolných Vesteniciach a má takmer 60 ročnú históriu. Zavedenie gumárenskej výroby sa datuje od polovice roku 1952. Má bohatú tradíciu vo výrobe a spracovaní technickej gumeny pre priemysel bielej techniky, automobilový priemysel, pre stavebníctvo a strojársky priemysel.

Firma Vegum a.s. má veľmi bohatý rozsah podnikateľských činností. Medzi najdôležitejšie činnosti však na prvom mieste zaraďuje **gumárenskú výrobu**. Medzi hlavné predmety podnikania firmy Vegum a.s. patri:

- Výroba gumárenských výrobkov
- Maloobchod a veľkoobchod s tovarom nevyžadujúcim špeciálne povolenie
- Maloobchod s vlastnými výrobkami
- Výroba mechanických strojov, nástrojov, náhradných dielcov, foriem
- Montáž strojov a zariadení na výrobu a celý rad ďalších vedľajších činností

Technické a kapacitné vybavenie firmy umožňuje v mimoriadne krátkom čase a vysokej kvalite zabezpečiť komplexnú dodávku gumových výrobkov podľa špecifických požiadaviek zákazníkov.

Vegum a.s. je integrovaný výrobca gumárenských výrobkov, s vlastným výskumom a vývojom, dizajnom a výrobou foriem.

Firma má implementovaný systém integrovaného manažmentu v súlade s požiadavkami noriem ISO 9001:2000, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:1999. Vysoká kvalita gumárenských výrobkov je zabezpečená dodržiavaním noriem STN EN ISO 9001:2000 a ISO/TS 16 949:2002. Prvý certifikát akosti podľa ISO 9001 bol udelený firme už v roku 1996. Oceňuje systémy riadenia od vývoja až po ich dodanie zákazníkovi. Certifikáty potvrdzujú trvale vysokú kvalitu vyrábaných zmesí a výrobkov z technickej gumeny a možnosť uplatnenia sa na európskych a svetových trhoch.

Základné údaje o spoločnosti:

Názov spoločnosti	Vegum a.s.
Sídlo	Gumárenská 337, 972 23 Dolné Vestenice
Identifikačné číslo	44141211
Právna forma	Akciová spoločnosť
Základné imanie	4 367 332 eur
Certifikáty	ISO 14001, ISO 50001, ISO 9001, ISO/TS 16949, OHSAS 18001
Sortiment	Gumárenské zmesi Výrobky z vytlačovanej technickej gumy Výrobky z lisovanej technickej gumy Strojárska výroba Hokejové puky

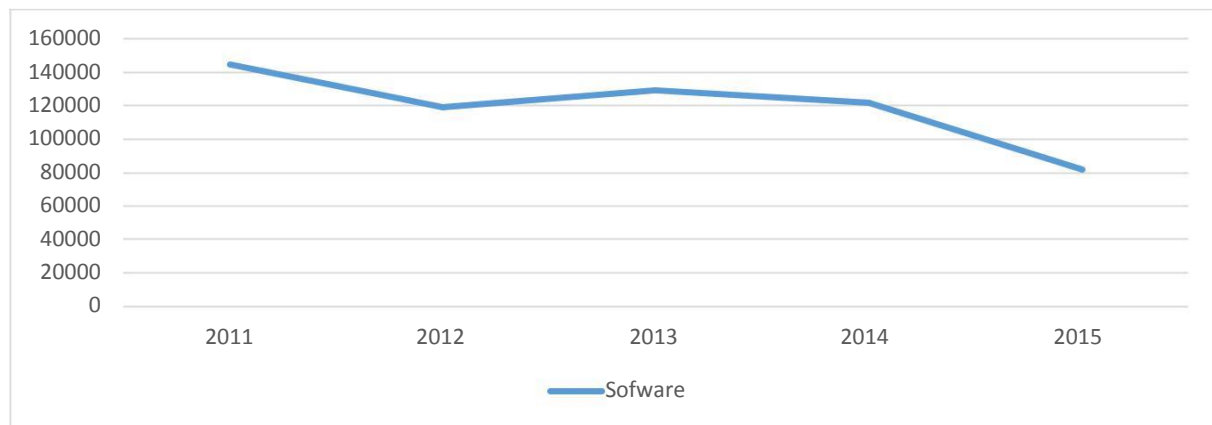
Tabuľka 8: Dlhodobý nehmotný majetok spoločnosti Vegum a.s. v rokoch 2011-2015 (v eur)

	2011	2012	2013	2014	2015
Aktíva celkom	32 436 163	30 285 439	29 702 188	30 659 800	33 382 465
A. Neobežný majetok	22 690 582	22 559 126	22 409 476	22 414 173	23 639 128
A.I. Dlhodobý nehmotný majetok	144 837	149 753	129 103	121 747	280 534
2. Softvér	144 837	118 981	129 103	121 747	82 063
6. Obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok	30 772	30 772	0	0	198 471

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výročných správ 2011-2015 spoločnosti Vegum a.s.

V spoločnosti sú podstatne viac zastúpené hmotné aktíva ako nehmotné, ktorých podiel na dlhodobom majetku je nízky v porovnaní s hmotnými aktívami. Z tabuľky môžeme vidieť, že podstatnú časť dlhodobého nehmotného majetku tvorí softvér. V niektorých rokoch sledovaného obdobia dokonca predstavuje 100 % podiel na dlhodobom nehmotnom majetku, konkrétne sa jedná o roky 2011, 2013 a 2014.

Graf 1: Vývoj software v sledovaných rokoch 2011-2015

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovnej závierky spoločnosti Vegum a.s.

Ako môžeme vidieť z grafu, v priebehu sledovaných rokov sa hodnota software postupne znižovala .

Odpisy dlhodobého nehmotného majetku sú stanovené vychádzajúc z predpokladanej doby jeho používania a predpokladaného priebehu jeho opotrebenia. Odpisovať sa začína prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uvedení dlhodobého majetku do používania. Drobný dlhodobý nehmotný majetok, ktorého obstarávacía cena je 2 400 EUR a nižšia, sa odpisuje jednorazovo pri uvedení do používania.

Predpokladaná doba používania, metóda odpisovania a odpisová sadzba sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

	Predpokladaná doba používania v rokoch	Metóda odpisovania	Ročná odpisová sadzba v %
Software	4 až 8	Lineárna	12,5 až 25
Drobný dlhodobý nehmotný majetok	Rôzna	Jednorazový odpis	100

Metódy odpisovania, doby použiteľnosti a zostatkové hodnoty sa prehodnocujú ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, a ak je to potrebné, urobia sa úpravy.

Dlhodobý majetok sa oceňuje obstarávacou cenou, ktorá zahŕňa obstarania a náklady súvisiace s obstaraním (clo, prepravu, montáž, poistné a pod.) zníženú o dobropisy, skontá, rabaty, zľavy z ceny, bonusy a pod. Súčasťou obstarávacej ceny dlhodobého majetku nie sú úroky z úverov, ktoré vznikli do momentu uvedenia dlhodobého majetku do používania.

Dlhodobý majetok vytvorený vlastnou činnosťou sa oceňuje vlastnými nákladmi. Vlastnými nákladmi sú všetky priame náklady vynaložené na výrobu alebo inú činnosť a nepriame náklady, ktoré sa vzťahujú na výrobu alebo inú činnosť.

Náklady na výskum sa neaktivujú a účtujú sa do nákladov v účtovných obdobiach, v ktorých vznikli. Dlhodobý nehmotný majetok vytvorený vývojom alebo v priebehu jeho vývoja sa aktivuje, ak je možné preukázať:

- možnosť jeho technického dokončenia tak, že ho bude možné použiť alebo predat'
- zámer jeho dokončenia, používania alebo predaja
- schopnosť účtovnej jednotky jeho používania a predaja
- spôsob vytvárania budúcich ekonomických úžitkov a existenciu trhu pre výstupy dlhodobého nehmotného majetku alebo pre dlhodobý nehmotný majetok sám o sebe, alebo, ak bude používaný vo vnútri účtovnej jednotky jeho použiteľnosť
- dostupnosť zodpovedajúcich technických zdrojov, finančných zdrojov a ostatných zdrojov pre dokončenie jeho vývoja, použitie alebo predaj
- spoľahlivé ocenenie nákladov súvisiacich s jeho obstaraním v priebehu vývoja.

Náklady na vývoj sa aktivujú, ak ich suma neprevýši sumu, u ktorej je pravdepodobné, že sa získa z budúcich ekonomických úžitkov po odčítaní ďalších nákladov vývoja, predaja a administratívnych nákladov, ktoré sa týkajú priamo marketingu alebo procesov. Aktivované náklady na vývoj sa odpisujú maximálne počas piatich rokov. Ak sa nepreukáže možnosť aktivovania nákladov na vývoj, účtujú sa do nákladov v účtovnom období v ktorom vznikli.

6.2 Rubena a.s.

Spoločnosť Rubena Hradec Králové vznikla v roku 1999 spojením do tej doby dvoch samostatných subjektov a to firiem Rubena Náchod a Gumokov Hradec Králové.

V akciovej spoločnosti Rubena je zavedený a certifikovaný integrovaný systém riadenia akosti a ekológie na základe medzinárodných štandardov.

Rubena a.s. vyrába množstvo rozmanitých výrobkov z technickej pryže. Sú to mimo iné manžety, stieracie krúžky a ďalšie typy pryžového tesnenia, prachovky, spojovacie prvky a ďalšie produkty pre automobilový, stavebný a elektrotechnický priemysel.

Je veľmi úspešná v oblasti pryžotextilných výrobkov ako sú protipovodňové steny, tesniace vaky, letecké nádrže, rôzne typy membrán a kompenzátorov. Rozsiahly sortiment dotvárajú tiež gumárenské zmesi.

Základné údaje o spoločnosti:

Názov spoločnosti	Rubena a.s.
Sídlo	Akademika Bedrny 531/8a, Věkoše, 500 03 Hradec Králové
Identifikačné číslo	00012131
Právna forma	Akciová spoločnosť
Základný kapitál	257 321 750 Kč
Certifikáty	ISO 14001, ISO 9001, ISO/TS 16949-1, ISO/TS 16949-2

Sortiment	Tesniace elementy a antivibračné systémy Klinové remene Silikónové produkty Pryžotextilné výrobky Hokejové puky Gumárenské zmesi
------------------	---

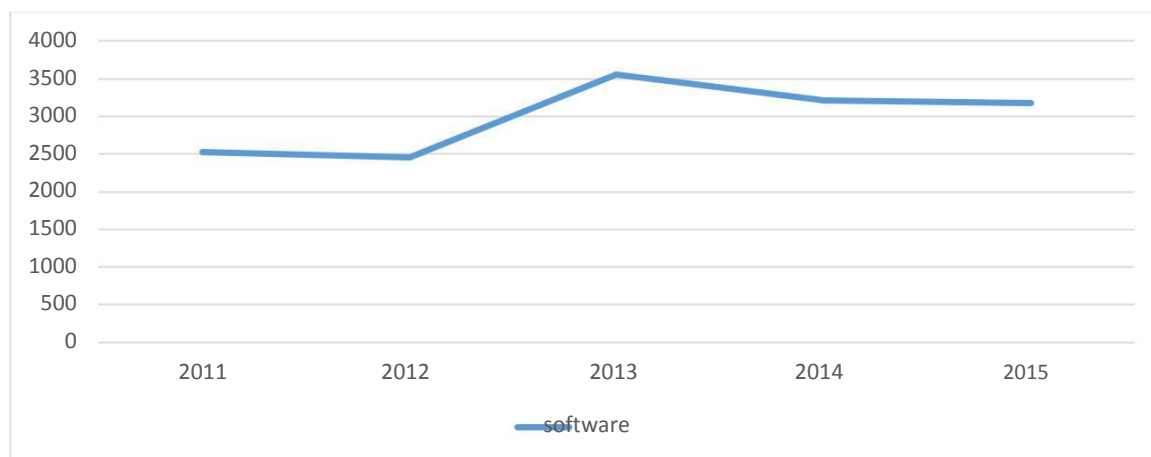
Tabuľka 9: Dlhodobý nehmotný majetok spoločnosti Rubena a.s. v rokoch 2011-2015 (v tisíc Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
AKTIVA	1 652 722	1 620 843	1 724 266	1 902 341	2 043 603
B. DM	843 499	835 407	895 224	999 357	1 117 500
B.I. DNM	3 407	2 915	4 041	14 934	28 709
3. Software	2 532	2 455	3 555	3 216	3 178
7. Nedokončený dlhodobý nehmotný majetok	875	460	486	11 718	25 531

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výročných správ 2011-2015 spoločnosti Rubena a.s.

Ako v prípade prvej spomínanej spoločnosti tak aj v spoločnosti Rubena dlhodobý hmotný majetok ma väčšie zastúpenie ako dlhodobý nehmotný majetok. Medzi významné položky dlhodobého nehmotného majetku patrí programové vybavenie počítača, riadiaci systém apod. Dlhodobým nehmotným majetkom sa rozumie majetok, ktorého ocenenie je vyššie než 60 tisíc Kč a doba použiteľnosti je dlhšia ako rok. Dlhodobý nehmotný majetok sa oceňuje obstarávacou cenou, ktorá obsahuje cenu obstarania a náklady s obstaraním súvisiace. Obchodná spoločnosť uplatňuje rovnomerné odpisy, percentá účtovných odpisov sú vypočítané zo zadanej doby využívania jednotlivého majetku.

Graf 2: Vývoj software v spoločnosti Rubena a.s. v sledovaných rokoch

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Rubena a.s.

Ako môžeme vidieť priebeh vývoja softvéru je iný ako v prvej spomínanej spoločnosti, kde hodnota neustále klesala. V roku 2013 hodnota softvéru dosiahla vrchol a vzrástla oproti minulému roku o 1 100 tisíc Kč.

7 Vykazovanie nehmotných aktív v rôznych účtovných systémoch vo vybraných spoločnostiach

Táto kapitola je zameraná na rozdiely vo vykazovaní vybraných položiek nehmotného majetku podľa rôznych účtovných systémov. Rozdiely medzi týmito systémami majú za následok rozdielnú štruktúru a výšku nehmotného majetku a tiež ovplyvňujú výsledok hospodárenia. Zamerala som sa na vykazovanie software a nehmotných výsledkov výskumu a vývoja.

7.1 Software

Rozdiely vo vykazovaní software spôsobí odlišností nie len u samotnej položky majetku, respektíve u nehmotných aktív, ale tiež v dôsledku v nákladoch a výnosoch firmy. Ovplyvní tak celé výkazy hospodárenia spoločností. Rozdiely vo vykazovaní software, ktoré spôsobí odlišné výsledné hodnoty vo výkazoch danej firmy si názorne ukážeme na príkladoch. K tomu využijem skutočné dáta od spoločností pôsobiacich v Slovenskej a Českej republike. Vzhľadom k dobrej dostupnosti zdrojových dát som si pre analýzu vybrala spoločnosti Vegum a.s. a Rubena a.s. Tieto dve spoločnosti, ktoré majú podobné zameranie svojho podnikania, a ktoré sú teda relatívne zrovnateľné, som vybrala tak, aby som mohla porovnať odlišností vo vykazovaní software spôsobených použitím rôznych účtovných systémov.

Pre lepšiu predstavu dôležitosti software na majetku spoločnosti sa pozrime na podiel softwaru na majetku jednotlivých firiem.

Tabuľka 10: Podiel netto hodnoty Software na majetku spoločnosti Vegum a.s. (v eur)

	2011	2012	2013	2014	2015
SOFTWARE	144 837	118 981	129 103	121 747	82 063
DNM	144 837	149 753	129 103	121 747	280 534
DM	22 690 582	22 559 126	22 409 476	22 414 173	23 639 128
AKTIVA	32 436 163	30 285 439	29 702 188	30 659 800	33 382 465
Podiel SW/DNM	100,00%	79,45%	100,00%	100,00%	29,25%
Podiel SW/DM	0,64%	0,53%	0,58%	0,54%	0,35%
Podiel SW/AKTIVA	0,45%	0,39%	0,43%	0,40%	0,25%

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Vegum a.s.

Z tabuľky môžeme vidieť že software je veľmi významnou položkou majetku spoločnosti. Dokonca v rokoch 2011, 2013 a 2014 bol jedinou položkou dlhodobého nehmotného majetku a tvoril tak 100% podiel na DNM.

Tabuľka 11: Podiel netto hodnoty software na majetku spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc KČ)

	2011	2012	2013	2014	2015
SOFTWARE	2 532	2 455	3 555	3 216	3 178
DNM	3 407	2 915	4 041	14 934	28 709
DM	843 499	835 407	895 224	999 357	1 117 500
AKTIVA	1 652 722	1 620 843	1 724 266	1 902 341	2 043 603
Podiel SW/DNM	74,32 %	84,22%	87,97%	21,53%	11,07%
Podiel SW/DM	0,30%	0,29 %	0,40%	0,32%	0,28%
Podiel SW/AKTIVA	0,15%	0,15%	0,21%	0,17%	0,16%

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločností Rubena a.s.

Z tabuľky vidíme, že v spoločnosti Rubena a.s. hrá významnú rolu software tak ako to bolo v prípade prvej spomínanej spoločnosti Vegum a.s. Software je významnou položkou majetku spoločnosti hlavne v rokoch 2011 – 2013, kedy podiel softwaru na dlhodobom nehmotnom majetku sa pohyboval v rozmedzí 70 -90 %.

7.1.1 Odpisovanie software

Tabuľka 12: Odpisovanie software v rôznych účtovných

systémov ČÚS a SÚL
<ul style="list-style-type: none"> • firma vie vyčíslieť dobu používania software – účtovná jednotka musí odpisovať na základe doby použitia software • firma nevie vyčíslieť dobu používania software - účtovná jednotka musí odpisovať software 36 mesiacov.
IFRS
<p>2 druhy nehmotných aktív:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konečná doba použiteľnosti nehmotných aktív - rovnako ako v prípade ČÚS a SÚL • neurčitá doba použiteľnosti nehmotných aktív – účtovná jednotka nemusí odpisovať software, ale každoročne testuje na zníženie hodnoty.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podľa českých účtovných pravidiel musí účtovná jednotka software odpisovať. Musí určiť metódu odpisovania majetku a tiež dobu, po ktorú bude majetok odpisovať. Stanoví to na základe doby použitia majetku tak, aby tieto odpisy vyjadrovali skutočnú hodnotu majetku v priebehu rokov používania. Ak však firma nevie alebo z administratívnych dôvodov nechce vyčíslieť účtovnú dobu odpisovania a teda aj účtovné odpisy, môže prevziať tieto skutočnosti zo zákona o dani z príjmu a použiť daňové odpisy. V takomto prípade musí účtovná jednotka odpisovať software 36 mesiacov.

Rovnako ako podľa českých účtovných pravidiel tak aj podľa slovenských účtovných predpisov musí účtovná jednotka software odpisovať. Zákon o účtovníctve nestanovuje dobu odpisovania, odpisuje sa počas predpokladanej doby používania zodpovedajúcej spotrebe budúcich ekonomických úžitkov z majetku.

Medzinárodné štandardy rozlišujú dva druhy nehmotných aktív – s konečnou dobou použiteľnosti a s neurčitou dobou použiteľnosti majetku. Ku konečnej dobe použiteľnosti pristupujú medzinárodné štandardy podobne ako v slovenskej a českej úprave. U tých aktív, u ktorých nejde určiť dobu použiteľnosti ako konečnú, stanoví účtovná jednotka u tohto majetku neurčitú dobu použiteľnosti. V takomto prípade firma tento majetok neodpisuje, ale každoročne testuje na zníženie hodnoty čím overuje, či sa doba použiteľnosti v priebehu nezmenila na konečnú.

Odpisovanie software na dátach spoločnosti Vegum a.s.

Najskôr sa pozrieme na spoločnosť Vegum a.s. a jej odpisovanie software.

Tabuľka 13: Odpisovanie Software spoločnosti Vegum a.s. (v eur)

	2013	2014	2015	2016
BRUTTO hodnota	580 003	621 658	520 796	555 030
ODPISY	36 440	62 411	56 940	51 182
KOREKCIE	450 900	499 911	438 733	489 915
NETTO hodnota	129 103	121 747	82 063	65 115

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Vegum a.s.

Brutto hodnota software spoločnosti Vegum zaznamenala relatívne výraznejšie zníženie medzi rokmi 2014 a 2015. V roku 2014 došlo k výraznému rastu v hodnote odpisov, skoro až o polovicu oproti minulému roku.

Ak budeme uvažovať situáciu, kedy by spoločnosť Vegum viedla účtovníctvo podľa medzinárodných účtovných štandardov a nedokázala by pre software stanoviť dobu odpisovania, označila by ho ako majetok s neurčitou dobou použiteľnosti. Software by tak v žiadnom roku neodpisovala na vrub nákladov. Oproti slovenským účtovným predpisom by tak došlo ku zvýšeniu hospodárskeho výsledku spoločnosti. Nasledujúca tabuľka zobrazuje výsledok hospodárenia podľa SÚL a IFRS.

Tabuľka 14: Hospodársky výsledok spoločnosti Vegum a.s. (v eur)

	2013	2014	2015	2016
VH podľa SÚL	300 340	707 135	1 315 972	1 794 047
VH podľa IFRS	336 780	769 546	1 372 912	1 845 229

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Vegum a.s.

Môžeme vidieť, že v prvom pozorovanom roku je hospodársky výsledok pri použití neurčitej doby použiteľnosti v prípade IFRS vyšší približne o 12 %. Rozdiely pri aplikácii neurčitej doby použiteľnosti v podmienkach slovenských účtovných pravidiel a medzinárodných princípov sú veľmi výrazné.

Tabuľka 15: Analýza rentability vlastného kapitálu spoločnosti Vegum a.s. (v eur)

		2013	2014	2015	2016
SÚL	VK	15 238 922	15 946 058	17 262 030	18 556 078
	EBIT	752 175	1 122 154	1 877 906	2 367 881
	ROE	4,94%	7,04%	10,88%	12,76%
IFRS	VK	15 275 362	16 008 469	17 318 970	18 607 260
	EBIT	788 615	1 184 565	1 934 846	2 419 063
	ROE	5,16%	7,40%	11,17%	13,00%

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Vegum a.s.

Je zrejme, že v podmienkach IFRS je hodnota rentability vlastného kapitálu (ROE) v každom roku vyššia. Priebeh a smer vývoja oboch rentabilít je totožný. ROE v podmienkach IFRS dosahuje v každom roku vyššie hodnoty. Rozdiel hodnôt ukazovateľa rentability vlastného kapitálu, sa v pozorovaných rokoch zvyšoval. V roku 2013 je rozdiel medzi ukazovateľmi ROE 0,22%. Je teda zrejme, že pri využití neurčitej doby použiteľnosti software v podmienkach účtovnej závierky v súlade so slovenskými pravidlami a s súlade s medzinárodnými zásadami, by vedenie podniku či potencionálni investori dostali do rúk výrazne odlišné výsledky finančnej analýzy založenej na rentabilite vlastného kapitálu.

Teraz sa zameriame na dopad rozdielov v použití neurčitej doby použiteľnosti software na ďalší ukazovateľ finančnej analýzy a to rentabilitu aktív.

Graf 3: Analýzy rentability aktív spoločnosti Vegum a.s. (v eur)

		2013	2014	2015	2016
SÚL	Celkové aktíva	29 702 188	30 659 800	33 382 465	36 404 135
	EBIT	752 175	1 122 154	1 877 906	2 367 881
	ROA	2,53%	3,66%	5,63%	6,50%
IFRS	Celkové aktíva	29 738 628	30 722 211	33 439 405	36 455 317
	EBIT	788 615	1 184 565	1 934 846	2 419 063
	ROA	2,65%	3,86%	5,79%	6,64%

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Vegum a.s.

Hodnota celkových aktív nie je kolísavá a má rovnaký priebeh ako IFRS. V oboch účtovných systémoch hodnota aktív rastie. Hodnota rentability aktív dosahuje vyššieho výsledku v podmienkach medzinárodných princípov než v podmienkach slovenských účtovných predpisov. Rozdiely v hodnotách rentabilit aktív nie sú až tak významné, ale aj napriek tomu môžu ovplyvniť výsledok finančnej analýzy spoločnosti či už pre vedenie podniku alebo pre potencionálneho investora.

Odpisovanie softwaru na dátach spoločnosti Rubena a.s.

Podobne ako u spoločnosti Vegum a.s. sa najskôr pozrieme na odpisovanie software u spoločnosti Rubena.a.s.

Tabuľka 16: Odpisovanie software spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc KČ)

	2011	2012	2013	2014	2015
BRUTTO hodnota	66 023	65 605	67 489	69 433	66 664
ODPISY	2 445	1 199	1 128	2 283	1 923
KOREKCIE	63 491	63 150	63 934	66 217	63 486
NETTO hodnota	2 532	2 455	3 555	3 216	3 178

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ spoločnosti Rubena a.s.

Brutto hodnota software spoločnosti Rubena a.s. sa významne nelíši, iba medzi rokmi 2013 a 2014 zaznamenala spoločnosť relatívne výraznejšie zvýšenie. Hodnota odpisov má celkom

iný priebeh. V roku 2012 a 2013 odpisy oproti roku 2011 poklesy, aby nasledujúci rok rástli. V poslednom roku však došlo k zníženiu v hodnote odpisov.

Ak si predstavíme situáciu, že by spoločnosť Rubena nebola schopná stanoviť pre software dobu odpisovania, v podmienkach medzinárodných štandardov by tak software označila ako software s neurčitou dobou použiteľnosti. Neodpisovala by ich teda na vrub nákladov a tým by oproti českému účtovnému štandardu, kde odpisovať software je povinné zo zákona, spoločnosť vykazovala vyšší hospodársky výsledok práve o tieto neuplatňované odpisy.

Tabuľka 17: Hospodársky výsledok spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)

	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015
VH podľa ČÚS	13 861	40 047	130 451	304 814	347 521
VH podľa IFRS	16 306	41 246	131 579	307 097	349 444

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Rubena a.s.

Môžeme vidieť, že skutočne hospodársky výsledok je pri použití neurčitej doby použiteľnosti software vyšší v podmienkach IFRS než v podmienkach ČÚS. Rozdiel v hodnotách hospodárskeho výsledku je v rozmedzí približne 1-3%, výnimkou je rok 2011 kedy je rozdiel v hodnote hospodárskeho výsledku až 17,6 %.

Tabuľka 18: Analýza rentability vlastného kapitálu spoločnosti Rubena a,s, (v tisíc Kč)

		2011	2012	2013	2014	2015
ČÚS	VK	782 848	882 644	1 006 111	1 902 341	2 043 603
	EBIT	64 185	143 872	180 493	388 625	439 689
	ROE	8,20%	16,30%	17,94%	20,43%	21,52%
IFRS	VK	785 293	883 843	1 007 239	1 904 624	2 045 526
	EBIT	66 630	145 071	181 621	390 908	441 612
	ROE	8,48%	16,41%	18,03%	20,52%	21,59%

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti Rubena a.s.

Rozdiel v hospodárskom výsledku nebol nijako extrémny v rokoch 2012 – 2015, preto nás neprekvapí ani rozdiel medzi rentabilitou vlastného kapitálu v podmienkach ČÚS a IFRS, ktorý sa pohybuje v rozmedzí do 1 %. Výnimkou je rok 2011 kedy rozdiel v hospodárskom výsledku

bol výraznejší ako v budúcich obdobiach a preto aj rozdiel medzi rentabilitou vlastného kapitálu medzi ČÚS a IFRS bol výraznejší a to 3,4 %.

Tabuľka 19: Analýza rentability aktív spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc KČ)

		2011	2012	2013	2014	2015
ČÚS	Celkové aktíva	1 652 722	1 620 843	1 724 266	1 902 341	2 043 603
	EBIT	64 185	143 872	180 493	388 625	439 689
	ROA	3,88%	8,88%	10,47%	20,43%	21,52%
IFRS	Celkové aktíva	1 655 167	1 622 042	1 725 394	1 904 624	2 045 526
	EBIT	66 630	145 071	181 621	390 908	441 612
	ROA	4,03%	8,94%	10,53%	20,52%	21,59%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ spoločnosti Rubena a.s.

Hodnota celkových aktív v podmienkach oboch účtovných systémov rastie, iba po prvom roku skúmaného obdobia sa hodnota celkových aktív znížila, keďže celkové aktíva sú v menovateli ukazovateľa, spôsobilo to významný rast rentability aktív.

7.1.2 Aktivácia software

Jedným zo základných rozdielov v pojatí software v podmienkach IFRS, českých účtovných pravidiel a slovenských účtovných predpisov je samotné jeho vykazovanie. Aby spoločnosť, ktorá zostavuje účtovnú závierku v súlade s českými predpismi mohla vykázat software ako majetok spoločnosti musí byť doba použiteľnosti dlhšia ako jeden rok a výška ocenenia určená účtovnou jednotkou. Ak si firma neurčí internou smernicou ocenenie pre majetok spoločnosti, môže toto prevziať zo zákona o dani z príjmu. V takomto prípade môže účtovná jednotka vykázat software v aktívach spoločnosti, ak jeho vstupná cena je vyššia ako 60 tisíc KČ. Ak by software túto podmienku nespĺňoval, účtuje sa ako drobný nehmotný majetok jednorazovo do nákladov v príslušnom účtovnom období. Ak spoločnosť zostavuje účtovnú závierku podľa slovenských účtovných predpisov pre vykazovanie software platia podobné pravidla ako u českých účtovných pravidiel len jeho vstupná cena je vyššia ako 2400 €.

V podmienkach medzinárodných účtovných štandardov a US GAAP pre uznanie software ako majetku spoločnosti nefiguruje podmienka minimálnej výške ocenenia. Oba medzinárodné systémy sa zameriavajú skôr na povahu software, ide napr. o podmienku absencie hmotnej

podstaty či istoty, že v dôsledku vykázania software ako aktíva spoločnosti z nej poplynie do účtovnej jednotky budúci ekonomický úžitok.

Tabuľka 20: Aktivácia software - zhrnutie

ČÚS	<ul style="list-style-type: none"> • doba použiteľnosti viac ako 1 rok • vstupná cena vyššia ako 60 000 Kč
SÚL	<ul style="list-style-type: none"> • doba použiteľnosti viac ako 1 rok • vstupná cena vyššia ako 2 400 €
US GAAP, IFRS	<ul style="list-style-type: none"> • nie je minimálna výška ocenenia • podmienka budúceho úžitku z aktíva

Zdroj: Vlastné spracovanie

Účtovná závierka spoločnosti Rubena podlieha českým účtovným predpisom. Svojou internou smernicou si stanovila hranicu pre aktiváciu dlhodobého nehmotného majetku, v súlade so zákonom a daní z príjmu na 60 tisíc Kč. Modelový príklad budeme analyzovať v rokoch 2011 – 2015. Predpokladajme, že firma zakúpila software 1.1.2011 v hodnote 58 tisíc Kč a bude ho odpisovať lineárne po dobu 5 rokov.

Je teda jasné, že v podmienkach slovenskej ani českej legislatívy spoločnosť tento software nemôže aktivovať do majetku spoločnosti, ale musí ho zaúčtovať ako drobný majetok jednorazovo do nákladov v roku jeho obstarania. Porovnávať budeme nákup tohto softwaru alternatívne za predpokladu, že spoločnosť Rubena vykazuje účtovnú závierku v súlade s medzinárodnými štandardmi. V takomto prípade jej nič nebráni v aktivácii nakúpeného software do majetku spoločnosti a jeho odpisovanie.

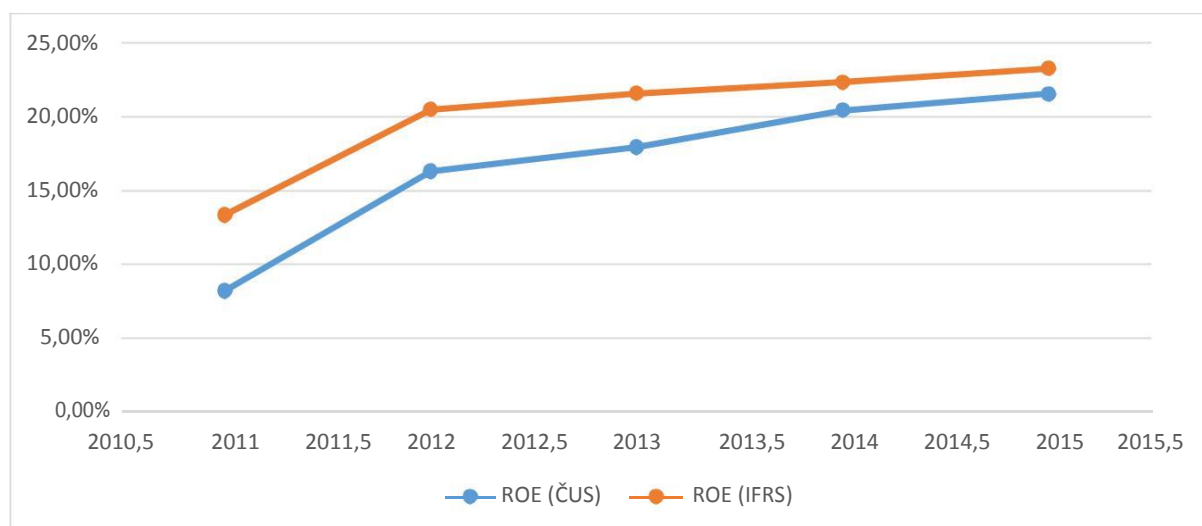
Dôsledky rozdielu v aktivácii software v odlišných účtovných systémoch si analyzujeme pomocou ukazovateľa rentability vlastného kapitálu

Tabuľka 21: Analýza rentability vlastného kapitálu spoločnosti Rubena a.s.

		2011	2012	2013	2014	2015
ČÚS	VK	782 848	882 644	1 006 111	1 902 341	2 043 603
	EBIT	64 185	143 872	180 493	388 625	439 689
	ROE	8,20%	16,30%	17,94%	20,43%	21,52%
IFRS	VK	829 248	929 044	1 052 511	1 948 741	2 090 003
	EBIT	110 585	190 272	226 893	435 025	486 089
	ROE	13,34%	20,48%	21,56%	22,32%	23,26%

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf 4: Vývoj ukazovateľa rentability vlastného kapitálu spoločnosti Rubena a.s.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vývoj rentability vlastného kapitálu v podmienkach medzinárodných štandardov kopíruje vývoj rentability podľa českých predpisov a zároveň dosahuje vyšších hodnôt v podmienkach IFRS, než v podmienkach ČÚS. Spôsobené je to neúčtovaním celej hodnoty software jednorazovo na vrub nákladov (ako je tomu v podmienkach ČÚS), ale jeho lineárnym odpisovaním ako majetku spoločnosti. Tým sa zvýši hodnota EBITu a tiež vlastného kapitálu vo všetkých pozorovaných obdobiach. Rozdiel v rentabilitách vlastného kapitálu v rokoch mierne klesá, v prvom analyzovanom roku však rozdiel činil až 5,14 %. Dôvodom je zníženie vo výške rozdielu medzi obstarávacou cenou software a ročným odpisom.

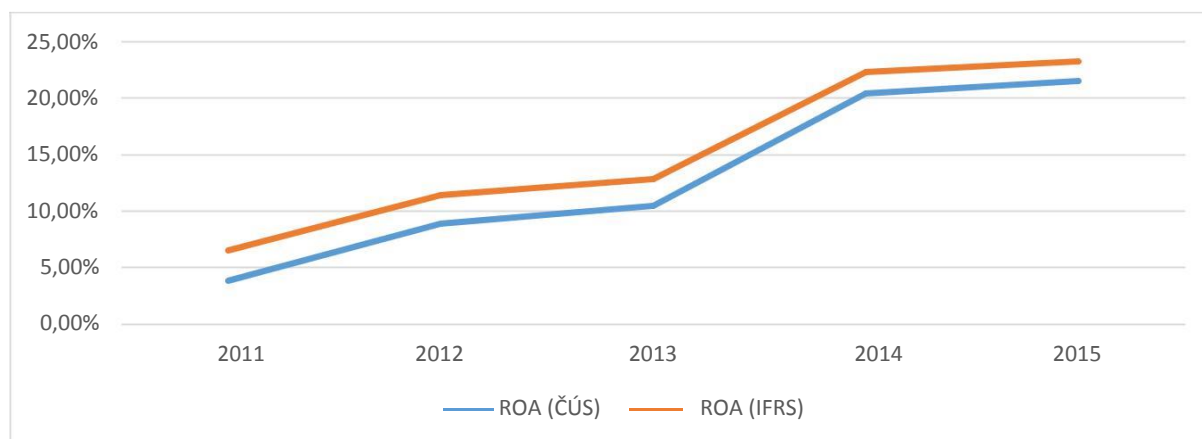
Podobne vyšší rozdiel medzi hodnotou rentability v podmienkach medzinárodných štandardov a českých účtovných pravidiel v prvom analyzovanom roku môžeme očakávať tiež v prípade ďalšieho ukazovateľa finančnej analýzy – rentability aktív.

Tabuľka 22: Analýza rentability aktív spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)

		2011	2012	2013	2014	2015
ČÚS	Celkové aktíva	1 652 722	1 620 843	1 724 266	1 902 341	2 043 603
	EBIT	64 185	143 872	180 493	388 625	439 689
	ROA	3,88%	8,88%	10,47%	20,43%	21,52%
IFRS	Celkové aktíva	1 699 122	1 667 243	1 770 666	1 948 741	2 090 003
	EBIT	110 585	190 272	226 893	435 025	486 089
	ROA	6,51%	11,41%	12,81%	22,32%	23,26%

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf 5: Vývoj ukazovateľa rentability aktív spoločnosti Rubena a.s.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vývoj rentability aktív v podmienkach medzinárodných štandardov podobne ako vývoj rentability vlastného kapitálu kopíruje vývoj tohto ukazovateľa podľa českých predpisov. Rovnako ako u ROE hodnota jednotlivých prvkov rentability aktív je vyššia v prípade aplikácie IFRS než v prípade ČÚS. Ako som naznačila predpoklad vyššie, je skutočne rozdiel medzi týmito dvoma ukazovateľmi rentability aktív výraznejší v prvom sledovanom roku, kedy dosahuje 2,63 % a postupom rokov sa rozdiel znižuje.

Aplikácia rozdielnych podmienok pre aktiváciu software v prípade zostavenia účtovnej závierky v súlade s českými pravidlami a v súlade s medzinárodnými zásadami môže spôsobiť nemalé rozdiely pri finančnej analýze danej spoločnosti. My sme si to ukázali na rentabilite vlastného kapitálu a rentabilite aktív.

Predovšetkým v prvom analyzovanom roku sú rozdiely dopadu software vychádzajúceho z rôzneho účtovného systému výraznejšie. Ovplyvňovalo by to rozhodovanie vedenia podniku či potencionálnych investorov. V nasledujúcich rokoch sa už o veľkých rozdieloch v hodnotách rentabilití hovoriť nedá, tieto rozdiely sú skoro zanedbateľné. Celkovo možno povedať, že spoločnosť Rubena sa tvári byť zdravšia ak jej účtovníctvo vychádza z medzinárodných princípov než z českých účtovných pravidiel.

7.2 Vykazovanie výskumu a vývoja

7.2.1 Účtovanie výskumu a vývoja na vybranej spoločnosti

V tejto časti sa zameriam na to, aké dopady má rozdielne účtovanie výdavkov na výskum a vývoj na hospodárení spoločnosti. Vybrala som si túto oblasť, lebo sa v nej účtovné systémy výrazne líšia. Na nasledujúcom príklade sa pokúsim objasniť, v čom spočíva rozdielnosť účtovania. Na tento príklad som si vybrala firmu ZAT, a.s., ktorá patrí k jedným z popredných firiem zaoberajúcich sa výskumom a vývojom na území Českej republiky. Je najstaršou českou firmou v obore automatizácie technologických procesov s viac než päťdesiatročnou históriou. Orientuje sa na vývoj, projekciu, výrobu, inštaláciu a servis elektronických zariadení, riadiacich systémov a ich komponentov a tiež na výrobu zdravotníckych prístrojov. Spoločnosť ZAT, a.s. investuje pomerne veľké čiastky do výskumu a vývoja. V roku 2013 to bolo 27 576 tis. Kč a v roku 2015 táto čiastka činila 22 853 tis. Kč. Výdaje na výskum a vývoj sú zahrnuté v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 23: Nehmotné výsledky výskumu a vývoja firmy ZAT, a.s. (v tisíc Kč)

	2013	2014	2015
Nehmotné výsledky výskumu a vývoja	27 576	23 531	22 853
Výskum	11 030	8 472	11 884
Vývoj	16 546	15 059	10 969

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných záznamov firmy ZAT, a.s.

V tabuľke č. 23 je rozvaha firmy v rokoch 2013 -2015 podľa českých účtovných štandardov, to znamená, že výskum aj vývoj sú zaradené do nehmotného majetku.

Tabuľka 24: Súvaha spoločnosti AZET, a.s. podľa ČÚS (v tisíc Kč)

	2013	2014	2015
AKTÍVA	751 265	768 678	955 783
Dlhodobý majetok	358 541	346 011	339 036
Dlhodobý nehmotný majetok	30 126	28 851	28 821
Nehmotné výsledky výskumu a vývoja	27 576	23 531	22 853
Software	2 337	2 201	5 755
Oceniteľné práva	57	48	39
Iný dlhodobý nehmotný majetok	0	227	174
Nedokončený dlhodobý nehmotný majetok	156	2844	0
Dlhodobý hmotný majetok	328 415	317 160	310 215
Dlhodobý finančný majetok	0	0	0
Obežné aktíva	389 775	415 573	609 077
Zásoby	192 898	242 583	280 640
Dlhodobé pohľadávky	25 403	14 980	27 454
Krátkodobé pohľadávky	155 375	142 294	280 434
Krátkodobý finančný majetok	16 099	15 716	20 549
Časové rozlíšenie	2 949	7 094	7 670

PASÍVA	751 265	768 678	955 783
Vlastný kapitál	364 247	354 252	406 747
Základný kapitál	215 000	215 000	215 000
Fondy zo zisku	36 819	37 118	36 920
Výsledok hospodárenia minulých rokov	89 742	93 462	85 432
Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia	22 686	8 672	69 395
Cudzí zdroje	386 332	406 939	546 396
Rezervy	19 776	7 651	18 795
Dlhodobé záväzky	1 451	406	1 072
Krátkodobé záväzky	157 866	178 129	182 961
Bankové úvery a výpomoci	207 239	220 753	343 568
Časové rozlíšenie	686	7 487	2 640

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ spoločnosti AZET, a.s.

České účtovné štandardy umožňujú kapitalizovať aj výdaje na výskum. Otázkou zostáva, či aktivovaním všetkých nákladov dochádza k poctivému zobrazeniu hodnoty nehmotného aktíva. Do týchto nákladov môžu vstúpiť aj položky, ktoré so skutočnou hodnotou nehmotného aktíva nesúvisia. České účtovné predpisy by preto mali prijať úpravu, ktorá by obmedzovala vplyv nesúvisiacich nákladov.

Podľa medzinárodných účtovných štandardov výsledok výskumu nie je uznaný ako aktívum a ide priamo do nákladov bežného obdobia a odčíta sa od výsledku hospodárenia za bežné účtovné obdobie. Uvedenú situáciu zachycuje tabuľka nižšie.

Tabuľka 25: Súvaha spoločnosti ZAT, a.s. podľa IFRS (v tisíc KČ)

	2013	2014	2015
AKTÍVA	740 235	760 206	943 899
Dlhodobý majetok	347 511	337 539	327 152
Dlhodobý nehmotný majetok	19 096	20 379	16 937
Dlhodobý hmotný majetok	328 415	317 160	310 215
Dlhodobý finančný majetok	0	0	0
Obežné aktíva	389 775	415 573	609 077
Časové rozlíšenie	2 949	7 094	7 670

PASÍVA	740 235	760 206	943 899
Vlastný kapitál	353 217	345 780	394 863
Základný kapitál	215 000	215 000	215 000
Fondy zo zisku	36 819	37 118	36 920
Výsledok hospodárenia minulých rokov	89 742	93 462	85 432
Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia	11 656	200	57 511
Cudzí zdroje	386 332	406 939	546 396
Rezervy	19 776	7 651	18 795
Dlhodobé záväzky	1 451	406	1 072
Krátkodobé záväzky	157 866	178 129	182 961
Bankové úvery a výpomoci	207 239	220 753	343 568
Časové rozlíšenie	686	7 487	2 640

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných závierok spoločnosti ZAT, a.s.

V rozvahe podľa IFRS sa položky v rozvahe zmenili nasledovne: Položka DNM sa znížila o hodnotu výskumu v roku 2013 o 11 030 tis. KČ, v pasívach sa znížil výsledok hospodárenia bežného obdobia o rovnakú čiastku. Podobná situácia bola aj v roku 2014 a 2015, kedy sa DNM znížil o čiastku výskumu 8 472 tis. KČ v roku 2014 a 11 884 tis. KČ v roku 2015, a rovnako tak sa aj znížila položka výsledku hospodárenia bežného obdobia.

V nasledujúcej tabuľke je rozvaha podľa US GAAP, kde aj výskum aj vývoj idú do nákladov bežného obdobia.

Tabuľka 26: Súvaha spoločnosti ZAT, a.s. podľa US GAAP (v tisíc KČ)

	2013	2014	2015
AKTÍVA	723 689	745 147	932 930
Dlhodobý majetok	330 965	322 480	316 183
Dlhodobý nehmotný majetok	2 550	5 320	5 968
Software	2 337	2 201	5 755
Oceniteľné práva	57	48	39
Iný dlhodobý nehmotný majetok	0	227	174
Nedokončený dlhodobý nehmotný majetok	156	2 844	0
Dlhodobý hmotný majetok	328 415	317 160	310 215
Dlhodobý finančný majetok	0	0	0
Obežné aktíva	389 775	415 573	609 077
Časové rozlíšenie	2 949	7 094	7 670

PASÍVA	723 689	745 147	932 930
Vlastný kapitál	336 671	330 721	383 894
Základný kapitál	215 000	215 000	215 000
Fondy zo zisku	36 819	37 118	36 920
Výsledok hospodárenia minulých rokov	89 742	93 462	85 432
Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia	- 4 890	- 14 859	46 542
Cudzí zdroje	386 332	406 939	546 396
Rezervy	19 776	7 651	18 795
Dlhodobé záväzky	1 451	406	1 072
Krátkodobé záväzky	157 866	178 129	182 961
Bankové úvery a výpomoci	207 239	220 753	343 568
Časové rozlíšenie	686	7 487	2 640

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ spoločnosti ZAT, a.s.

US GAAP zakazujú do nehmotného majetku zahrnúť výdaje na výskum aj výdaje na vývoj. Ako môžeme vidieť z tabuľky vyššie došlo k poklesu položiek dlhodobý nehmotný majetok o hodnotu vývoja t.j. v roku 2013 zníženie o 16 546 tis. KČ, v roku 2014 zníženie o 15 059 tis. KČ a v roku 2015 zníženie o 10 969 tis. KČ a zníženie výsledku hospodárenia bežného obdobia o rovnaké čiastky. Spoločnosť teda podľa US GAAP vykazuje najnižší výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie. Príčinou je to, že výskum a vývoj nie je zaradený do nehmotného majetku a teda sa zaúčtuje do nákladov bežného obdobia.

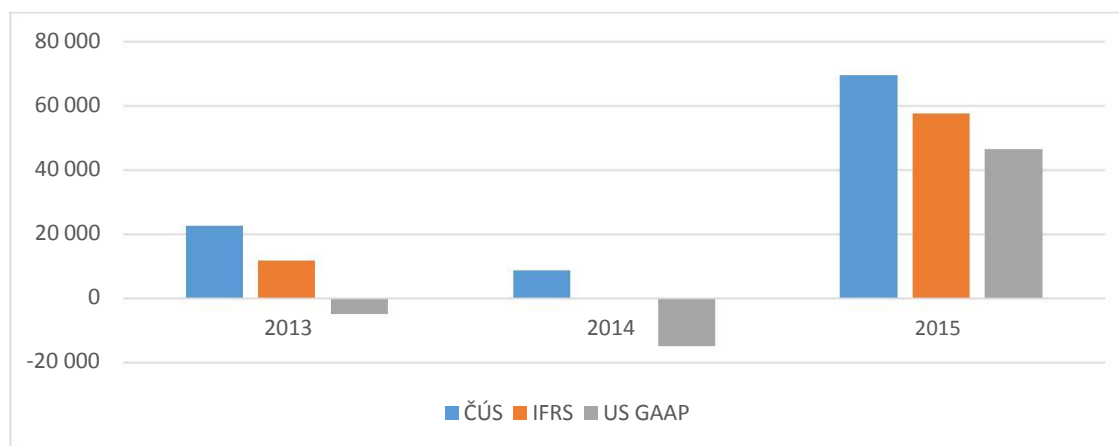
Tabuľka 27: Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia podľa rôznych účtovných systémov

	2013	2014	2015
ČÚS	22 686	8 672	69 395
IFRS	11 656	200	57 511
US GAAP	- 4 890	- 14 859	46 542

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných zvierok spoločnosti ZAT, a.s.

Z vyššie uvedených súvah vyplýva, že najvyššieho zisku dosiahneme pri zostavení rozvahy podľa ČÚS. Je to logické, pretože umožňujú aktivovanie oboch položiek teda ako výskumu tak aj vývoja a nám teda odpadá akýkoľvek náklad, ktorý by sme mohli pripočítať na vrub výsledku hospodárenia. Práve opačná situácia je u US GAAP, kedy nám naopak obe položky vstupujú do nákladov a tým znižujú výsledok hospodárenia.

Graf 6: Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia podľa rôznych účtovných systémov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako môžeme vidieť aj z grafu č. 6 spoločnosť dosahuje najvyšší zisk účtovaním podľa Českých účtovných štandardov a najnižší účtovaním podľa Amerických všeobecne uznávaných účtovných zásad. Vzhľadom k tomu, že niektoré firmy investujú do výskumu a vývoja nemalé prostriedky, je pre nich vyššie uvedené zistenie veľmi podstatné. Ak si započítajú výskum aj vývoj do nákladov (ČÚS), je pre nich nerozdelený zisk o podstatný rozdiel väčší. Rada ukazovateľov, ktoré firmy používajú k svojmu porovnaniu a hlavne, ktoré používajú potenciálni investori pri rozhodovaní o poskytnutí finančných prostriedkov vychádza práve

zo zisku. V nasledujúcej tabuľke je znázornená rentabilita celkových aktív ROA a rentabilita vlastného kapitálu ROE.

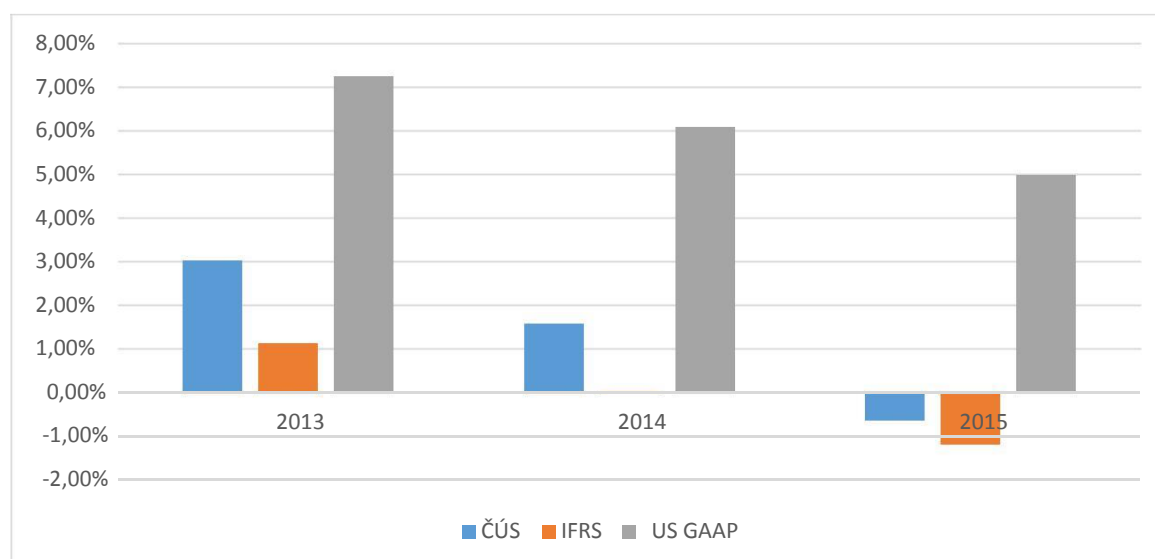
Tabuľka 28: Ukazovatele rentability spoločnosti ZAT, a.s. v rôznych účtovných systémov

	2013	2014	2015
ČÚS			
ROA	3,02 %	1,13 %	7,26 %
ROE	6,23 %	2,45 %	17,06 %
IFRS			
ROA	1,57 %	0,02 %	6,09 %
ROE	3,30 %	0,06 %	14,56 %
US GAAP			
ROA	- 0,65 %	- 1,20 %	4,99 %
ROE	- 1,45 %	- 4,50 %	12,12 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných záznamov spoločnosti ZAT, a.s.

Rentabilita celkových aktív a aj rentabilita vlastného kapitálu poklesla v roku 2014 oproti roku 2013 v oboch prípadoch tzn. pri použití postupu podľa IFRS či ČÚS. Naopak v roku 2015 došlo ku zvýšeniu rentabilít oproti rokom 2013 a 2014.

Graf 7: Rentabilita celkových aktív spoločnosti ZAT, a.s. v rokoch 2013-2015

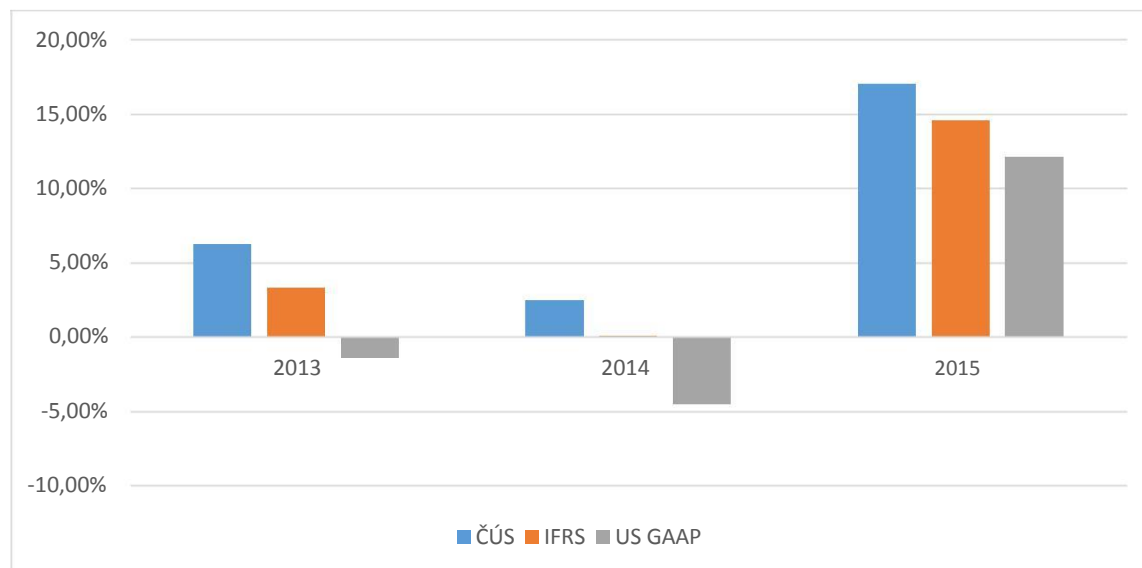

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných záznamov spoločnosti ZAT, a.s.

Rentabilita celkových aktív nám hovorí, ako ziskový je podnik vo vzťahu k celkovým aktívam. To znamená, čím je táto hodnota rentability vyššia, tým je podnik efektívnejší. Tento

ukazovateľ je dôležitý predovšetkým pre manažment podniku. Tento ukazovateľ bol vždy najvyšší podľa Českých účtovných štandardov čo odpovedá tomu, že sa podľa tejto úpravy vykazuje aj najvyšší zisk.

Graf 8: Rentabilita vlastného kapitálu spoločností ZAT, a.s.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe účtovných zvierok spoločností ZAT, a.s.

Rentabilita vlastného kapitálu meria efektívnosť využívania vlastného kapitálu. Vypovedá o výnosnosti kapitálu, ktorý do podniku vložili vlastníci. Porovnáva sa s úrokom, ktorý by investor získal pri investovaní jeho kapitálu do banky alebo do iných investícií. Tento ukazovateľ má zásadný význam pre vlastníkov spoločností a akcionárov, pretože ukazuje, ako „zarába“ ich kapitál. Tiež má význam pre záujemcov o nákup akcií podniku. Tento ukazovateľ je najvyšší v roku 2015, ktorý vychádza zo zisku zisteného podľa ČÚS.

Z grafov je vidieť, že ukazovatele rentability dosahujú najvyššie hodnoty pre České účtovné štandardy a najnižšie pre Americké všeobecné uznávané zásady.

7.3 Užívatelia účtovných výkazov

Účtovníctvo je vo svojej podstate informačný systém. Všetky jeho podoby, či už IFRS, české účtovné štandardy, slovenská účtovná legislatíva a US GAAP majú za cieľ poskytovať informácie o ekonomickej činnosti. Kde sa systémy podobajú je v tom, že informujú o finančnej pozícii a zmenách tejto pozície. Naopak čo sa týka užívateľov sa IFRS a národné predpisy významne rozchádzajú. Zatiaľ čo IFRS existujú len preto, aby slúžili investorom, národné štandardy sa snažia slúžiť všetkým.

Štruktúra finančného výkazu je daná informačnými potrebami, ktoré potrebujú používatelia účtovných informácií:

- Investori – informácie o ziskovosti, rentabilite vlastného kapitálu
- Veritelia (banky) – informácie o likvidite, zadlženosti

Investori požadujú z finančných výkazov hlavne informácie o ziskovosti spoločnosti a rentabilite vlastného kapitálu. Hodnota ziskovosti a rentability vlastného kapitálu závisí na účtovnom systéme podľa ktorého spoločnosť vykazuje. Dosahuje rozdielne výsledky, ktoré potom využívajú potencionálni investori.

Rozdiely vo vykazovaní software spôsobia odlišností nie len u samotnej položky majetku, respektíve u nehmotných aktív, ale tiež v nákladoch a výnosoch firmy. Ovplyvnia tak celé výkazy hospodárenia spoločností. Pri odpisovaní software je výsledok hospodárenia v podmienkach IFRS vyšší ako v podmienkach českej či slovenskej úprave. Príčinou je, že spoločnosť ho v žiadnom roku neodpisuje na vrub nákladov, ale označí ho ako majetok s neurčitou dobou použiteľnosti, v prípade, že nedokáže preň stanoviť dobu odpisovania. V prípade slovenskej a českej úpravy je povinné software odpisovať zo zákona a to je príčinou, že výsledok hospodárenia je nižší práve o tieto uplatňované odpisy. Pre investorov, prípadne pre záujemcov o kúpu akcií podniku je dôležitá informácia o rentabilite vlastného kapitálu. Rentabilitu vlastného kapitálu vypočítame ako pomer zisku a vlastného kapitálu. Je teda zrejmé, že výsledok hospodárenia vstupuje do výpočtu ROE a ovplyvní tak tento ukazovateľ. ROE v podmienkach IFRS teda dosahuje vyššie hodnoty ako v podmienkach slovenských či českých účtovných pravidiel. Čistý zisk pripadajúci na 1 Kč investovanú do podniku je teda v podmienkach IFRS vyšší ako v prípade slovenskej či českej legislatívy.

Na rentabilitu vlastného kapitálu majú vplyv tiež dôsledky rozdielu v aktivácií software v odlišných účtovných systémoch. V podmienkach českej a slovenskej legislatívy je minimálna

výška ocenenia, kedy môže byť software aktivovaný do majetku spoločnosti. V prípade IFRS a US GAAP nie je minimálna výška ocenenia, ale podmienka budúceho úžitku z aktíva. Rentabilita vlastného kapitálu dosahuje vyšších hodnôt v podmienkach IFRS a US GAAP než v podmienkach českej či slovenskej legislatívy. Spôsobené je to neúčtovaním celej hodnoty software jednorazovo na vrub nákladov ale jeho lineárnym odpisovaním ako majetku spoločnosti. Tým sa zvýši hodnota EBITu a tiež vlastného kapitálu.

Na výsledok hospodárenia spoločností má výrazný vplyv účtovanie výdavkov na výskum a vývoj. Jednotlivé účtovné systémy sa pre túto oblasť výrazne líšia. České účtovné štandardy umožňujú kapitalizovať aj výdaje na výskum. Podľa medzinárodných účtovných štandardov a slovenskej účtovnej legislatívy výsledok výskumu nie je uznaný ako aktívum a ide priamo do nákladov bežného obdobia. US GAAP zakazujú do nehmotného majetku zahrnúť výdaje na výskum a na vývoj. Spoločnosť teda dosahuje najvyšší zisk účtovaním podľa Českých účtovných štandardov a najnižší účtovaním podľa US GAAP. Informácia o výške zisku je dôležitá pre potencionálnych investorov, pretože pri rozhodovaní o poskytnutí finančných prostriedkov vychádzajú priamo zo zisku.

Záleží podľa ktorého účtovného systému spoločnosť vykazuje, pretože to ovplyvňuje celkové výkazy spoločností, ktoré potom využívajú potencionálni investori. Dostávajú tak do rúk odlišné výsledky finančnej analýzy založenej na rentabilite vlastného kapitálu.

Pokiaľ firma podáva informácie investorom, k tomu slúžia IFRS. Ak firma podáva informácie vnútorným užívateľom (vedeniu), k tomu využíva manažérske účtovníctvo. Ak firma podáva informácie štátnej správe, k tomu je daňový zákon.

IFRS ani národné predpisy nemajú za cieľ slúžiť manažérom, a preto ani správa podľa IFRS ani závierka podľa ČÚS nemá priame využitie pre manažment. Výhodou IFRS preto nie je, že manažérom umožňuje robiť svoju prácu. Ich výhodou je, že sú kľúčom ku kapitálovému trhu. IFRS dokáže pomôcť aj firme, ktorá nemá záujem na trhu predávať nič. Pokiaľ firma predloží správu podľa IFRS, banka sa na ňu začne dívať úplne inými očami než akoby predložila len závierku podľa národných predpisov. Samozrejme na túto skutočnosť zatiaľ prišli predovšetkým firmy oslovujúce banky mimo územia Českej republiky. Tuzemské banky spravidla nie sú ochotné venovať čas a námahu, ktorú správa podľa IFRS vyžaduje. Ale či banka je alebo nie je schopná oceniť obsah správy podľa IFRS je vedľajšie. Fakt, že firma disponuje takou správou znamená, že už prekonala najvyššiu prekážku ku vstupu na burzu. Preto niektorí manažéri pri jednaní s bankérom radi pripomínajú, že správa podľa IFRS im dáva

ďalšie možnosti, a že by preto bolo vhodné, keby sa s nimi jednalo inak, než keby firma bolo 100 % odkázaná na služby bánk.

IFRS dokáže slúžiť aj tiež leasingovým spoločnostiam či akejkol'vek firme, ktorá by chcela zvýšiť odbyt tým, že zákazníkom ponúkne lákavé, dlhodobé platobné podmienky. Správu podľa IFRS ocení podnikateľ, ktorý si praje svoju súkromnú firmu predať. Z nejakého dôvodu správa podľa IFRS dokáže osloviť potencionálnych záujemcov po celom svete (nie iba tých, ktorí hovoria český). Podobne, niektorí záujemcovia ocenia, že dostanú správu, zostavenú podľa medzinárodne uznávaných noriem, miesto podľa národných predpisov, ktoré nepoznajú.

Pretože národné účtovné predpisy a daňové zákony sú prepojené, daňový úrad má záujem overovať ich riadnu aplikáciu. Naopak, pretože IFRS nemajú vplyv na odvod dane, pre daňového úradníka akoby neexistovali. Preto sa žiadny manažér nemusí obávať toho, že úrad bude šetriť to, ako jeho firma „účtovala“ podľa IFRS.

ZÁVER

Diplomová práca bola zameraná na problematiku nehmotného majetku z hľadiska rôznych účtovných systémoch. Boli spomenuté všetky pohľady na nehmotný majetok a ich porovnanie, tiež boli ukázané základné postupy účtovania o nehmotnom majetku. Jednotky v Českej a Slovenskej republike účtujú a zostavujú účtovné výkazy podľa českej a slovenskej právnej úpravy. Ak sú však emitentami na európskom či americkom trhu, musia navyše zostavovať účtovné výkazy podľa IFRS či US GAAP. Vďaka rozdielu v týchto systémoch dochádza aj k rozdielu v účtovných výkazoch a teda k rozdielnosti informácií z nich plynúcich. Ak by sme sa snažili porovnávať hospodársku situáciu podnikov vykazujúcich podľa rôznych systémov, nemôžeme dosiahnuť presného porovnania. Svetovým trendom je však snaha o zjednotenie týchto systémov, majúcich za cieľ porovnateľnosť informácií obsiahnutých v účtovných závierkach. V praktickej časti som sa zamerala na vykazovanie software a vykazovanie nehmotných výsledkov výskumu a vývoja vo vybraných spoločnostiach. Software je považovaný za nehmotné aktívum všetkými spomínanými systémami. Rozdiel nastáva v prípade odpisovania software, kedy je výsledok hospodárenia v podmienkach IFRS vyšší ako v podmienkach českej či slovenskej úpravy. Príčinou je, že spoločnosť ho v žiadnom roku neodpisuje na vrub nákladov, ale označí ho ako majetok s neurčitou dobou použiteľnosti, za predpokladu, že nedokáže preň stanoviť dobu odpisovania. V prípade slovenskej a českej úpravy je povinné software odpisovať zo zákona a to je príčinou, že výsledok hospodárenia je nižší práve o tieto uplatňované odpisy. Rozdiel nastáva aj v prípade technického zhodnotenia software. V českej a slovenskej právnej úprave je minimálna výška ocenenia, kedy môže byť software aktivovaný do majetku spoločnosti, IFRS ani US GAAP následnú aktiváciu výdavkov spojených so software nepripúšťajú, zahrňuje ich do nákladov daného obdobia. Rozdiely vo vykazovaní software spôsobia odlišnosť nie len u samotnej položky majetku, respektíve u nehmotných aktív, ale tiež v nákladoch a výnosoch firmy čo má potom dopad na výsledok hospodárenia.

Pre investorov, prípadne pre záujemcov o kúpu akcií podniku je dôležitá informácia o rentabilite vlastného kapitálu. Je teda zrejmé, že výsledok hospodárenia vstupuje do výpočtu ROE a ovplyvní tak tento ukazovateľ. ROE v podmienkach IFRS teda dosahuje vyššie hodnoty ako v podmienkach slovenských či českých účtovných pravidiel. Čo sa týka vykazovania nehmotných výsledkov výskumu a vývoja z výsledných tabuliek a grafov vyplýva, že firma dosahuje najvyšší výsledok hospodárenia podľa Českých účtovných štandardov a naopak

najnižší výsledok hospodárenia podľa Amerických všeobecne uznávaných zásad. Rovnako ukazovatele rentability dosahujú najvyššie hodnoty pre České účtovné štandardy a najnižšie pre Americké všeobecné uznávané zásady. Dôvodom je, že jednotlivé účtovné systémy sa pre túto oblasť výrazne líšia. ČÚS umožňujú aktivovať do rozvahy výdaje na výskum a vývoj a následne ich odpisovať. IFRS A SÚL umožňuje kapitalizovať iba výdaje na vývoj, výsledok výskumu nie je uznaný ako aktívum a ide priamo do nákladov bežného obdobia. US GAAP zakazujú do nehmotného majetku zahrnúť výdaje na výskum a na vývoj.

Záleží podľa ktorého účtovného systému spoločnosť vykazuje, pretože to ovplyvňuje celkové výkazy spoločností, ktoré potom využívajú potencionálni investori. Dostávajú tak do rúk odlišné výsledky finančnej analýzy založenej na rentabilite vlastného kapitálu. Všetky tieto rozdiely sa prejavili vo výsledkov hospodárenia a vo výkazov spoločností. Keďže zastúpenie nehmotných aktív nebolo v spoločnostiach príliš veľké, nie sú rozdiely vo výsledkov hospodárenia markantné, keby však bolo zastúpenie nehmotných aktív väčšie boli by tieto rozdiely omnoho viac významné. Je teda žiadúce, aby dochádzalo k postupnému zjednocovaniu týchto systémov, lebo potom bude možné porovnávať výsledky spoločností na medzinárodnej úrovni.

Zoznam zdrojov:

Monografia

[1] DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IAS/IFRS*. Brno: Computer Press, 2006. Daně a účetnictví (Computer Press). ISBN 8025110850.

[2] FARKAŠ, R. *Účtovná závierka obchodných spoločností v Slovenskej republike*. Bratislava: Iura edition, 2013. ISBN 9788080785581.

[3] KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví: světový koncept IFRS/IAS*. 5., aktualiz. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2005. ISBN 8072731297.

[4] KULIL, Vladimír. *Goodwill a oceňování: ambasády České republiky v zahraničí : program pro oceňování nehmotného majetku*. Brno: CERM, 2014. ISBN 9788072048748.

[5] MLÁDEK, Robert. *Světové účetnictví: [US GAAP : popis a interpretace současně platných pravidel US GAAP podle stavu k 15.12.2001]*. 2. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 8072013076.

[6] PRUDKÝ, Pavel a LOŠŤÁK, Milan. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi 2014: komentář, příklady, výklad změn*. 15. aktualiz. vyd. Olomouc : Anag, 2014. s. 327. ISBN 978-80-726-3866-6.

[7] RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ..* Olomouc: ANAG, 1995. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072636334.

[8] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční účetnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 9788021052680.

[9] SVAČINA, Pavel. *Oceňování nehmotných aktiv*. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 9788086929620.

Legislatívne predpisy

[10] Zákon č. 563/1991 Zb., o účtovníctve

[11] Vyhláška č. 500/2002 Zb.

Internetové zdroje

- [12] AKO-UČTOVAŤ. *Medzinárodná harmonizácia účtovníctva*. [online] [cit. 2016-10-12]. Dostupné z: <https://www.ako-uctovat.sk/>
- [13] CVEČKOVÁ, M a DEMČÁKOVÁ, I. *Nehmotné aktíva*. [online] [cit.2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.partneraudit.sk/down/IAS38.pdf>
- [14] ETREND. *Medzinárodné štandardy sú už pre niektoré podniky realitou*. [online] [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <http://www.etrend.sk/>
- [15] EUR-LEX. *Medzinárodné účtovné štandardy IAS*. [online] [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>
- [16] GAAP. *Přehled rozdílů mezi národním účetnictvím a IFRS / US GAAP*. [online] [cit.2016-11-14]. Dostupné z: <http://www.gaap.cz/>
- [17] GAAP. *Světové účetnictví III*. [online] [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://www.gaap.cz/>
- [18] GAAP. *Má zpráva dle IFRS využití pro management?* [online] [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: http://www.gaap.cz/cs/index.php?cont=odkaz&oddil=3&cislo_id=353
- [19] IAS 38. *Mezinárodní účetní standard 38*. [online] [cit. 2017-01-16]. Dostupné z http://www.ucetni-portal.cz/stahnout/ias-38-cz_884.pdf.
- [20] IFRS. *Mission statement*, [online] [cit. 2017-02-16] Dostupné z: <http://www.ifrs.org/About-us/Pages/IFRS-Foundation-and-IASB.aspx>
- [21] InvestorWords. *Accounting terms*. [online] [cit. 2016-12-27]. Dostupné z: <http://www.investorwords.com/>
- [22] MF CR. *Právní rámce pro účetnictví a audit v ČR*. [online] [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi/pravni-ramce>
- [23] PASEKOVÁ, M a OTRUSINOVÁ, M. *Výskum a vývoj jako dlhodobý nehmotný majetek podle českých účetních standardu v kontexte mezinárodního výkaznictví*. [online] [cit.2017-01-20].
- [24] PODPORA. *Účtovanie dlhodobého nehmotného majetku*. [online] [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/276448-%C3%9A%C4%8Dtovanie-dlhodob%C3%A9ho-nehmotn%C3%A9ho-majetku>

[25] SLOV-LEX. *Pravne predpisy*. [online] [cit. 2017- 02-18]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/431/>

[26] UCTUJ. Legislatíva upravujúca účtovníctvo na Slovensku. [online] [cit. 2017-03-22]. Dostupné z:<http://uctuj.sk/uctovnictvo/legislativa-upravujuca-uctovnictvo-na-slovensku/7739/>

[27] Univerzita-online. *Světové účetní systémy*. [online] [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.univerzita-online.cz/uct/ucetnictvi-5/svetove-ucetni-systemy/>

[28] What we do, 2013. *U.S. Securities and Exchange Commission* [online]. Washington, USA: U.S. Securities and Exchange Commission [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <https://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml>

Výročné správy

Výročné správy spoločnosti Vegum a.s. z rokov 2011-2016, dostupné z: <https://www.finstat.sk/44141211/zavierka>

Výročné správy spoločnosti Rubena a.s. z rokov 2011–2015, dostupné z: [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma?nazev=rubena+a.s.](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?nazev=rubena+a.s.)

Výročné správy spoločnosti ZAT a.s. z rokov 2011–2015, dostupné z: [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=zat%2C+a.s.&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=PLATNE](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=zat%2C+a.s.&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=PLATNE)

Zoznam grafov

Graf 1: Vývoj software v sledovaných rokoch 2011-2015	45
Graf 2: Vývoj software v spoločnosti Rubena a.s. v sledovaných rokoch.....	49
Graf 3: Analýzy rentability aktív spoločnosti Vegum a.s. (v eur)	54
Graf 4: Vývoj ukazovateľa rentability vlastného kapitálu spoločnosti Rubena a.s.	58
Graf 5: Vývoj ukazovateľa rentability aktív spoločnosti Rubena a.s.....	59
Graf 6: Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia podľa rôznych účtovných systémov.....	64
Graf 7: Rentabilita celkových aktív spoločnosti ZAT, a.s. v rokoch 2013-2015.....	65
Graf 8: Rentabilita vlastného kapitálu spoločností ZAT, a.s.	66

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Interne vyvíjaný nehmotný majetok	24
Tabuľka 2: Výskumné a vývojové činnosti.....	29
Tabuľka 3: Druhy nehmotného majetku podľa US GAAP	33
Tabuľka 4: Rozdiely medzi US GAAP a ČÚS	35
Tabuľka 5: Vykazovanie nehmotných výsledkov výskumu a vývoja v rôznych účtovných systémov	39
Tabuľka 6: Rozdiely medzi ČÚS a IFRS pre nehmotné výsledky výskumu a vývoja	41
Tabuľka 7: Software - rozdiely podľa jednotlivých účtovných systémov	42
Tabuľka 8: Dlhodobý nehmotný majetok spoločnosti Vegum a.s. v rokoch 2011-2015 (v eur)	44
Tabuľka 9: Dlhodobý nehmotný majetok spoločnosti Rubena a.s. v rokoch 2011-2015 (v tisíc Kč)	48
Tabuľka 10: Podiel netto hodnoty Software na majetku spoločnosti Vegum a.s. (v eur)	50
Tabuľka 11: Podiel netto hodnoty software na majetku spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)	51
Tabuľka 12: Odpisovanie software v rôznych účtovných systémov	51
Tabuľka 13: Odpisovanie Software spoločnosti Vegum a.s. (v eur)	52
Tabuľka 14: Hospodársky výsledok spoločnosti Vegum a.s. (v eur).....	53
Tabuľka 15: Analýza rentability vlastného kapitálu spoločnosti Vegum a.s. (v eur)	53
Tabuľka 16: Odpisovanie software spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)	54
Tabuľka 17: Hospodársky výsledok spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)	55
Tabuľka 18: Analýza rentability vlastného kapitálu spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)	55
Tabuľka 19: Analýza rentability aktív spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)	56
Tabuľka 20: Aktivácia software - zhrnutie	57
Tabuľka 21: Analýza rentability vlastného kapitálu spoločnosti Rubena a.s.	58
Tabuľka 22: Analýza rentability aktív spoločnosti Rubena a.s. (v tisíc Kč)	59
Tabuľka 23: Nehmotné výsledky výskumu a vývoja firmy ZAT, a.s. (v tisíc Kč)	60
Tabuľka 24: Súvaha spoločnosti AZET, a.s. podľa ČÚS (v tisíc Kč)	61
Tabuľka 25: Súvaha spoločnosti ZAT, a.s. podľa IFRS (v tisíc Kč)	62
Tabuľka 26: Súvaha spoločnosti ZAT, a.s. podľa US GAAP (v tisíc Kč)	63
Tabuľka 27: Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia podľa rôznych účtovných systémov	64
Tabuľka 28: Ukazovatele rentability spoločnosti ZAT, a.s. v rôznych účtovných systémov ..	65